

Strategia Rozwoju Gminy Korczyna na lata 2022 - 2031

Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Korczyna

Spis treści

I.	CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	3
1.1.	Informacje ogólne	3
1.2.	Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	5
1.3.	Walory przyrodnicze i kulturowe	6
II.	CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	11
2.1.	Gospodarka lokalna i rynek pracy	15
2.2.	Infrastruktura i środowisko	22
	<i>Infrastruktura drogowa</i>	22
	<i>Urządzenia sieciowe</i>	23
	<i>Internet</i>	24
	<i>Gospodarka odpadami</i>	25
	<i>Jakość powietrza atmosferycznego</i>	26
	<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	26
2.3.	Stan finansów samorządowych	26
	<i>Wykonanie budżetu</i>	26
	<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	28
	<i>Potencjał inwestycyjny</i>	29
III.	CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	33
3.1.	Demografia	33
3.2.	Kapitał społeczny	38
	<i>Przedszkola i żłobki</i>	38
	<i>Edukacja szkolna</i>	38
	<i>Kultura i sport</i>	38
	<i>Budżet obywatelski</i>	43
	<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	43
	<i>Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne</i>	43
3.3.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	44

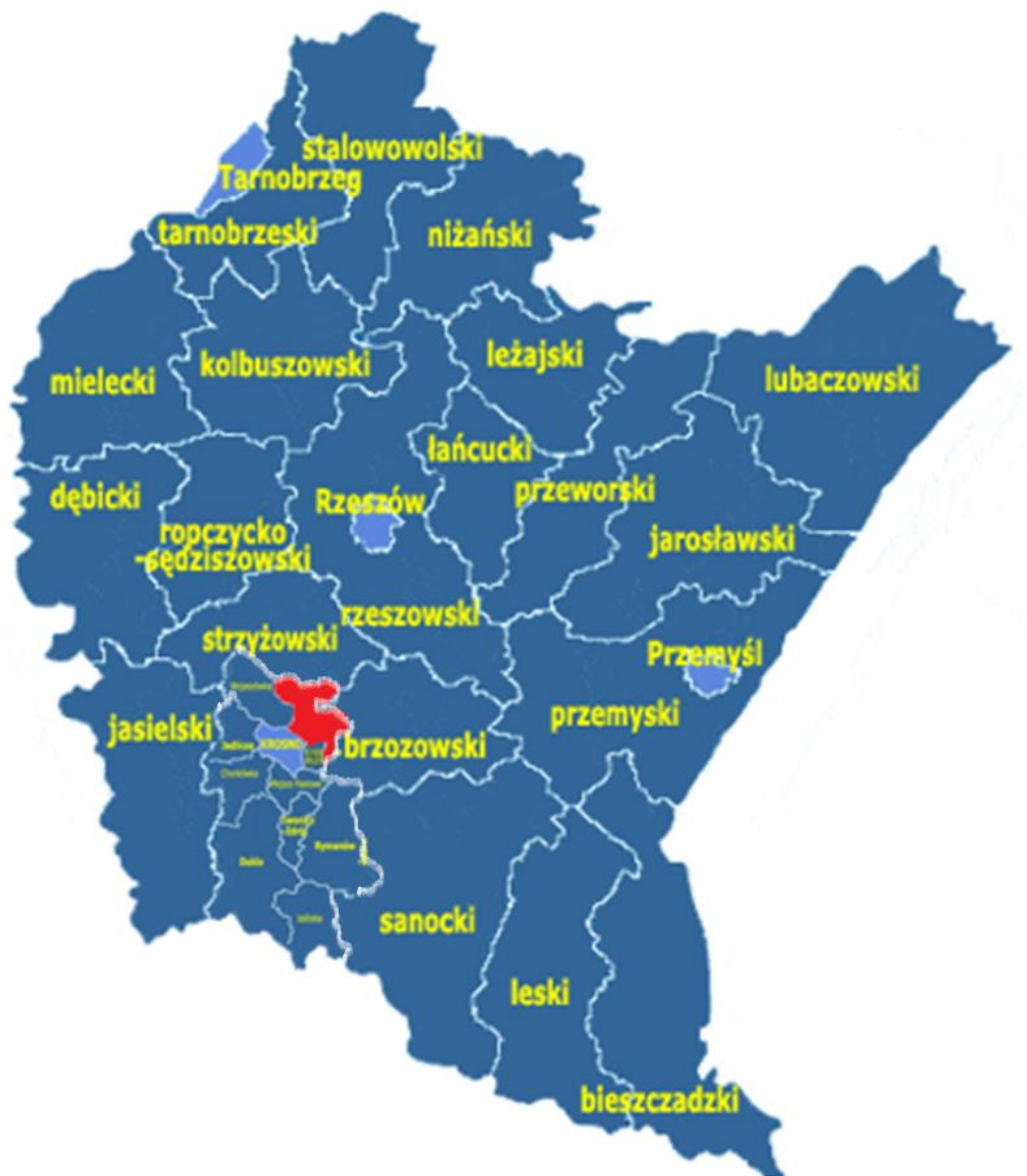
I. CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Korczyna to gmina wiejska położona w centralnej części województwa podkarpackiego, w północnej części powiatu krośnieńskiego. Sąsiaduje ona:

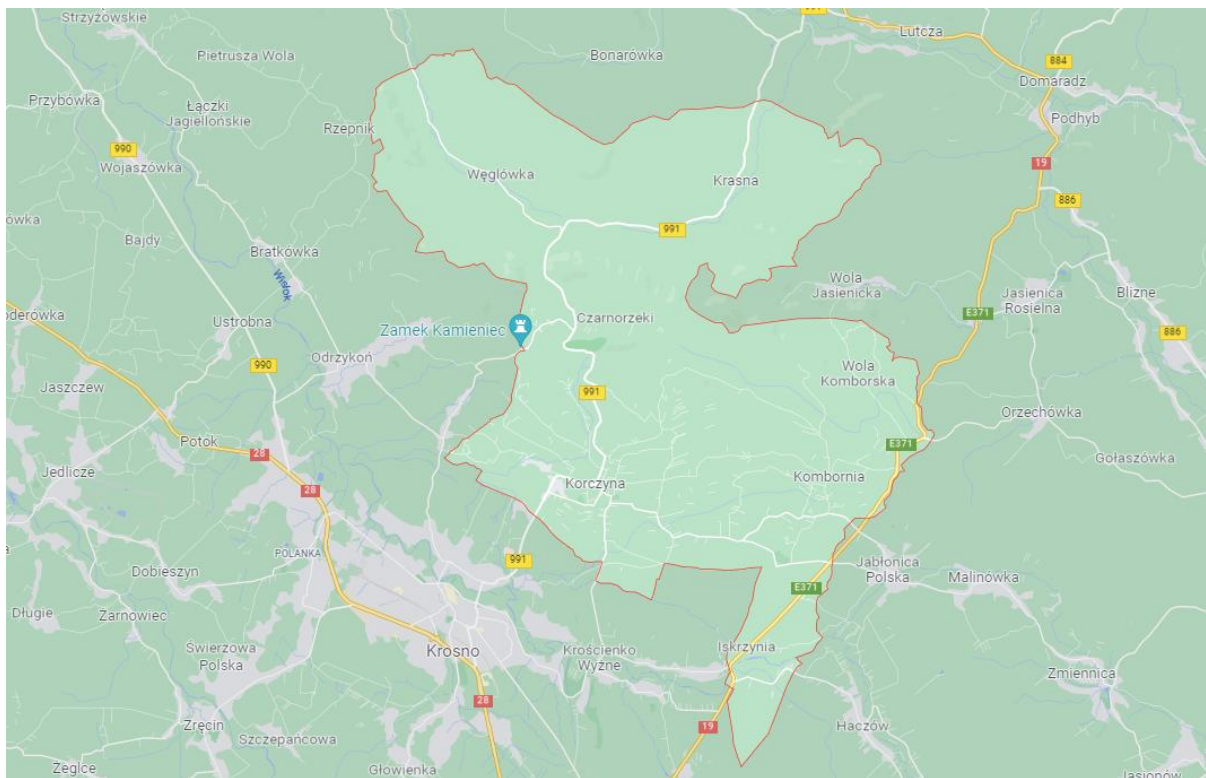
- od północnego wschodu z gminą Haczów,
- od południowego wschodu z gminą Jasienica Rosielna,
- od północnego zachodu z gminą Wojaszówka,
- od południowego zachodu z miastem Krosno,
- od południa z gminą Krościenko Wyżne i gminą Miejsce Piastowe,
- od północy z gminą Niebylec i gminą Strzyżów.

Rysunek 1. Położenie Gminy Korczyna w kraju, województwie podkarpackim i powiecie krośnieńskim

Źródło: opracowanie własne

W obrębie Gminy Korczyna znajduje się 7 sołectw: Czarnorzeki, Iskrzynia, Kombornia, Korczyna, Krasna, Węglówka, Wola Komborska.

Gmina Korczyna położona jest na terenie dwóch mezoregionów geograficznych – Kotliny Krośnieńsko-Jasielskiej (południowa część miejscowości Korczyna i Kombornia oraz miejscowość Iskrzynia) i Pogórza Dynowskiego (północna część miejscowości Korczyna i Kombornia oraz miejscowości: Węglówka, Czarnorzeki, Krasna, Wola Komborska). Jednostki te różnią się uwarunkowaniami terenowymi oraz gęstością zaludnienia, tworząc dwa przenikające się obszary: podmiejsko-rolniczy (skoncentrowana zabudowa mieszkaniowa i handlowa) oraz leśny o charakterze podgórskim (zabudowa rozproszona).

Przez gminę przepływają drobne ciek wodne stanowiące prawobrzeżne dopływy rzeki Wisłok oraz wpadającej do Wisłoka Stobnicy. Rzeka Wisłok przepływa przez gminę jedynie na krótkim odcinku w miejscowości Iskrzynia.

Gmina charakteryzuje się dużą powierzchnią lasów, skupionych głównie na obszarze objętym ochroną w Czarnorzecko-Strzyżowskim Parku Krajobrazowym. Na terenie gminy licznie występują chronione gatunki zwierząt oraz roślin. Szczególnie cenne formy przyrodnicze chronione są w rezerwach przyrodniczych (m.in. Rezerwat przyrody „Prządki im. prof. Henryka Świdzińskiego”). Przez gminę przebiegają długodystansowe szlaki turystyczne PTTK – zielony, niebieski i czarny (łącznikowy) biegnące przez najatrakcyjniejsze turystycznie tereny.

Niewielka odległość Gminy Korczyna od Krosna lokuje ją w strefie oddziaływania miasta. Ponadto Gmina Korczyna jest jedną z siedmiu jst tworzących Miejski Obszar Funkcjonalny (MOF) Krosno. Ma to zarówno konsekwencje pozytywne, jak i negatywne. Negatywnym aspektem takiej lokalizacji jest chaotycznie rozprzestrzeniająca się zabudowa, a przy tym problemy z jakością dróg i dostępem do infrastruktury technicznej oraz pogarszaniem się przestrzeni publicznej. Pozytywnym aspektem takiej lokalizacji jest przenoszenie się mieszkańców i przedsiębiorców z miasta do strefy podmiejskiej, w jakiej zlokalizowana jest Gmina Korczyna, co pozwala na rozwój osiedli mieszkaniowych z zachowaniem wiejskiego charakteru oraz powstawanie terenów inwestycyjnych przez co obszar ten mocniej rozwija się gospodarczo.

Pod względem powierzchni Gmina Korczyna jest drugą największą gminą wiejską w powiecie krosieńskim i zajmuje obszar 9 306 ha (93km²), w tym 3295,6ha zajmują lasy i grunty zalesione (ponad 35% powierzchni gminy). Głównym „kręgosłupem” komunikacyjnym gminy jest droga wojewódzka nr 991 relacji Krosno-Lutcza, przebiegająca przez Korczynę, Czarnorzeki, Węglówkę oraz Krasną. Fragmentarycznie przez obszar gminy przebiega również droga krajowa nr 19 relacji Dukla - Rzeszów – Radom o znaczeniu ponadregionalnym (Iskrzynia, Kombornia, Wola Komborska). Obszar gminy jest pokryty dość gęstą siecią dróg powiatowych oraz gminnych.

Transport publiczny na terenie Gminy Korczyna w 2020 roku zapewniony jest głównie przez Miejską Komunikację Samochodową Sp. z o.o. z siedzibą w Krośnie i realizowany na kilku liniach, tj.:

- Krosno – Korczyna Rynek
- Dobieszyn – Korczyna przez Krosno

- Odrzykoń – Krosno – Iskrzynia Kościół
- Korczyna – Żeglce.

1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Tereny zajmowane obecnie przez Gminę Korczyna zostały ukształtowane w wyniku wielowiekowej działalności człowieka. Przez wieki obszar Gminy Korczyna pokrywał się niemal z obszarem rolniczym. Rolnictwo współwystępowało przeważnie z innymi formami działalności ludzkiej rozmieszczonymi powierzchniowo (leśnictwo, rybactwo) oraz związanym z nimi osadnictwem. Inne funkcje związane były z prostym przetwórstwem płodów rolnych i leśnych, surowców mineralnych jak też i rzemiosłem obsługującym mieszkańców wsi. Korczyna w drugiej połowie XV wieku otrzymała prawa miejskie. Choć położona była obok dużego ośrodka miejskiego, jakim było Krosno, Korczyna dynamicznie się rozwijała. Z rzemiosł największą rolę odgrywało tkactwo i garbarstwo. W miasteczku odbywały się jarmarki, na których handlowano zbożem, bydłem i winem węgierskim. Wiek XIX przyniósł rozwój miasteczka, ożywiła się działalność miejscowych tkaczy, rozwinął się handel. W 1882 roku, broniąc się przed konkurencją dużych firm włókienniczych, założono w Korczynie "Towarzystwo Tkaczy", zrzeszające ponad tysiąc wytwórców. Z inicjatywy towarzystwa w 1887 roku powstała tu szkoła tkacka, która istniała aż do wybuchu I wojny światowej. W okresie międzywojennym Korczyna przeżywała znaczny kryzys gospodarczy, a w 1934 roku miejscowość utraciła prawa miejskie, ale do dzisiaj centrum zabudowy Korczyny zachowało miejski charakter.

Ten prosty układ, wyrażający się w podziale na wieś i miasto, został w wielu krajach Europy poważnie naruszony w czasie rewolucji przemysłowej, a na większości obszarów Polski dopiero po drugiej wojnie światowej. Wraz z rozwojem procesów industrializacyjnych i urbanizacyjnych, obok funkcji tradycyjnie charakterystycznych dla wsi (rolnictwo, leśnictwo, rybactwo), coraz większą rolę na obszarach wiejskich zaczęły odgrywać funkcje dotychczas charakterystyczne dla miast (przemysł, budownictwo) lub obsługujące ludność miejską (np. funkcje turystyczno-wypoczynkowe). Równocześnie wzrosła liczba ludności miejskiej i jej wymagania w dziedzinie poziomu i jakości życia, zwłaszcza żywienia i wypoczynku, które zaspokajane są głównie przez obszary wiejskie. Na obecny stan struktury funkcjonalnej gminy w znacznym stopniu wpływa wzrost zapotrzebowania nierolniczych gałęzi gospodarki na przyrodnicze, ludnościowe i gospodarcze zasoby wsi. Zmusza to do racjonalnego gospodarowania tymi zasobami i skutecznej koordynacji rozwoju różnych funkcji na obszarach wiejskich, zharmonizowanego z ich przestrzennym zróżnicowaniem zarówno przyrodniczym jak i społeczno-gospodarczym.

Współcześnie w ramach JST, obok Korczyny stanowiącej nadrzędną jednostkę osadniczą gminy, funkcjonuje 6 wsi sołeckich, z których zdecydowana większość charakteryzuje się dużą dynamiką rozwoju. Do dziś na terenie gminy kontynuowane są tradycje tkackie, wytwarzane są tu m.in. dekoracyjne kapy gobelinowe i kilimowe.

Aktualnie każda miejscowość Gminy Korczyna ma wykształcone tzw. centrum usługowe, gdzie zlokalizowane są sklepy i budynki użyteczności publicznej. Generalnie zabudowa większości miejscowości w sposób zwarty koncentruje się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (typ ulicówki), a w oddaleniu drogi głównej ma charakter bardziej rozproszony (typ osadnictwa farmerskiego). Wyjątek stanowi południowa część miejscowości Korczyna i Kombornia oraz miejscowość Iskrzynia, które mają charakter podmiejsko-rolniczy charakteryzujący się skoncentrowaną zabudową mieszkaniową i handlową, natomiast północna część miejscowości Korczyna i Kombornia, a także miejscowości Węglówka, Czarnorzeki, Krasna i Wola Komborska mają charakter leśny, podgórski, gdzie dominuje zabudowa rozproszona.

Na terenie JST nadrzędnym dokumentem planistycznym jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Korczyna. Obowiązujący obecnie dokument został przyjęty Uchwałą Rady Gminy Korczyna nr XX/84/00 z dnia 26 czerwca 2000 r. z późniejszymi zmianami.

Aktualnie dla terenów Gminy Korczyna obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy (mpzp) uchwalone w myśl ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415 z późn. zm.). Jest to 8 planów, w tym dla miejscowości: Korczyna – 4, Iskrzynia – 2, Kombornia – 1 i Czarnorzeki – 1. Ogółem teren objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wynosi 2 350ha, co stanowi ponad 25% powierzchni gminy.

Ponad połowę obszaru objętego mpzp obejmują rezerwy terenów pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i zagrodowe. Pozostała część dotyczy przeznaczenia terenów pod rekreację, turystykę pod projektowane usługi oraz pod komunikację w różnych częściach gminy. Zdecydowana większość planów Gminy Korczyna służy realizacji doraźnych celów i konkretnych zamierzeń inwestycyjnych.

Na terenach nie objętych obecnie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydaje się decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Tabela poniżej przedstawia liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy w Gminie Korczyna w latach 2016-2020. Analizując zawarte w niej dane można zauważyć utrzymującą się rosnącą spadkową w zakresie liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy. Jednocześnie liczba wydawanych decyzji

w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców kształtuje się na poziomie nieco wyższym (z wyjątkiem 2019 roku) niż średnia wyznaczona dla powiatu krośnieńskiego.

Tabela 1. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019	2020
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Gmina Korczyna	54	53	56	44	47
	powiat krośnieński	464	472	505	472	443
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Gmina Korczyna	4,84	4,74	4,99	3,93	4,22
	powiat krośnieński	4,14	4,20	4,49	4,20	3,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zebrane dane świadczą o wysokim ruchu inwestycyjnym w zakresie budownictwa na terenie Gminy Korczyna, także w porównaniu do innych gmin powiatu. Najwięcej nowych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2016-2020 wydawanych było dla miejscowości Kombornia - 85 decyzji. Powyższe dane wskazują na pilną konieczność uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących obszar tej miejscowości. Ich brak, w połączeniu z opisywaną już intensywnością rozwoju budownictwa może prowadzić w przyszłości do obniżenia estetyki tkanki architektonicznej na terenie tej miejscowości, a w rezultacie do utraty ładu przestrzennego.

1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe

Niewiele gmin na Podkarpaciu może poszczycić się taką atrakcyjnością krajobrazową oraz przyrodniczą, jaką charakteryzuje się Gmina Korczyna. Urzekające krajobrazy, bogactwo przyrody i zabytków kultury - to jej główne atuty. Szczególnie interesująca jest północna część gminy, gdzie wznoszą się zalesione, najwyższe i jednocześnie najbardziej oryginalne partie Pogórza Dynowskiego. Przykład wyjątkowej atrakcyjności krajobrazu gminy to wiele miejsc, z których można obserwować: na południu - Górę Cergową należącą do najbardziej charakterystycznych wzniesień Beskidu Niskiego, na wschodzie - Bieszczady, na zachodzie - górę Kamień i Magurę Wątkowską należącą do Magurskiego Parku Narodowego. Krajobraz ten rozpościera się w linii prostej na przestrzeni prawie 100km od wschodu do zachodu i jest to jeden z najrozleglejszych widoków w Polsce. Niezapomniane wrażenie sprawia obserwowanie z wielu miejsc tzw. Działu zurbanizowanej Kotliny Jasielsko-Krośnieńskiej.

Szczególną rolę w środowisku przyrodniczym Gminy Korczyna odgrywają lasy. Stanowią one ponad 35% ogólnej powierzchni. Odznaczają się wysokim stopniem naturalności, wyrażającym się dużym udziałem drzewostanów o składzie gatunkowym zgodnym z siedliskiem. W drzewostanach, które obejmują w większości północną część gminy, dominują: jodła, buk, sosna z niewielkim udziałem dębu, grabu, brzozy i modrzewia. Osobliwością jest występowanie piętra regła dolnego, które jest typowe dla wyższych pasm karpacczych. Tworzy je zajmujący kulminacje wzniesień zespół żywej buczyny karpacczej, występujący w paśmie Czarnego Działu. Zespół kwaśnej buczyny górskiej zajmuje pasmo Suche i Królewskiej Góry.

Zdecydowana większość (65,5%) obszaru gminy objęta jest prawną formą ochrony przyrody w postaci Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego.

Wszystkie występujące na terenie Gminy Korczyna formy ochrony przyrody prezentuje poniżej zamieszczony opis.

Obszar chronionego krajobrazu

- Czarnorzecki Obszar Chronionego Krajobrazu: 1123,50 ha

Park krajobrazowy

- Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy: 6093,90 ha
- Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy - otulina: 1123,50 ha

Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy o całkowitej powierzchni 25 781 ha obejmuje tereny leżące na pograniczu Pogórza Strzyżowskiego i Dynowskiego. Najwyższe ich partie wchodzące w skład parku porastają lasy bukowo-jodłowe, należące do regła dolnego - piętra charakterystycznego dla pasm beskidzkich. Najbardziej cenne zbiorowiska buczyny karpacczej objęte zostały ochroną w formie rezerwatów przyrody „Góra Chełm” i „Herby”. Niezapomnianych wrażeń dostarcza wędrowka po geologicznym rezerwacie „Prządki”, gdzie podziwiać można ciekawie uformowane w wyniku erozji mrozowej i eolicznej skały piaskowcowe. Charakterystycznym elementem krajobrazu parku jest mozaika pól uprawnych wynikająca z rolniczo-leśnego jego charakteru i dużego rozdrobnienia gospodarstw. Park posiada wiele cennych zabytków: kościołów i cerkwi, zespołów dworskich, miejsc pamięci narodowej - wśród nich najbardziej cenne są ruiny XIV-wiecznego zamku Kamieniec.

Specjalny obszar ochrony (SOO) w ramach sieci Natura 2000

- Ostoją Czarnorzecka (PLH180027): 1335.0 ha
- Wiśłok Środkowy z Dopływami (PLH180030): 20.0 ha

- Łąki w Komborni (PLH180042): 1.5 ha

Stanowisko dokumentacyjne

- Sztolnie i jaskinie w Węglówce i Carnorzekach: 0.8 ha

Jest ich na terenie gminy 23, głównie w Węglówce i Czarnorzekach. Są one zazwyczaj niewielkie, a przy tym niebezpieczne z uwagi na osypywanie się skał ze stropów. Najdłuższe z nich usytuowane są na północnym zboczu Królewskiej Góry (559 m n.p.m.). Są to: jaskinia Wesola (75 m), Nelsona (25 m), Jasna (50 m).

- Brak nazwy (gm. Korczyna): 0.1 ha

Rezerwat

- Prządk: 13.0 ha

„Prządk” to perła Pogórza. Są bez wątpienia najpopularniejszym i najbardziej odwiedzanym rezerwatem w południowo-wschodniej Polsce. Leżą na pograniczu wsi Czarnorzeki i Korczyna. Najwyższy punkt rezerwatu znajduje się na wysokości 520 m n.p.m. „Prządk” to grupa skał zbudowanych z gruboziarnistych piaskowców ciężkowickich o charakterystycznych formach. Wyraźnie dominują nad okolicą - wznoszą się na wysokość do 25 metrów. Ich wiek geologiczny określany jest jako dolny eocen (55 - 35 mln lat temu).

Na terenie Gminy Korczyna licznie występują też pomniki przyrody:

- Dąb szypułkowy „Poganin”. Znajduje się w Węglówce - przy dawnej cerkwi, obecnie kościele rzymskokatolickim, nad brzegiem Czarnego Potoku. To najstarsze drzewo na Pogórzu liczy sobie ponad 600 lat, ma 870 cm obwodu i 18 metrów wysokości. Dąb nadal cieszy się dobrym „zdrowiem” i regularnie owocuje. Obok, na obwodach kościoła, rośnie jego potomek - Dąb Junior, wyhodowany z żołądzi „Poganina”, posadzony w 2003 roku z okazji 10-lecia Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego.
- Grupa 15 skałek. Znajdują się one w Woli Komborskiej. Wśród nich jest „Konfederatka” - oryginalna skałka przypominająca swym kształtem czapkę ułańską. Wysokość skałek dochodzi do 7 metrów.
- Źródło „Mieczysław”. Pomnik przyrody o charakterze oczka wodnego w Czarnorzekach. Jego powierzchnia wynosi około 25 m kw. (5 m x 5 m) przy głębokości 8 metrów. Źródło powstało w miejscu dawnej eksploatacji piaskowca w głębokim wyrobisku, w którym wybiła woda.
- Wodospad „Trzy Wody” w Komborni. Powstał na warstwie piaskowca w otoczeniu zwartego drzewostanu jodłowo-bukowego. Jest to jeden z nielicznych wodospadów skalnych objętych ochroną prawną na terenie województwa podkarpackiego. Posiada 7m wysokości. Jego szerokość u podstawy wynosi 10m, natomiast w górnej części 3m. Ilość przepływającej wody przez wodospad jest okresowo zmienna, zależy bowiem od zasobów wodnych zasilających go cieków.
- Pozostałe pomniki przyrody to: dąb szypułkowy (obwód 440 cm, wysokość 15 m, wiek ponad 200 lat) na prywatnej posesji w Węglówce; grupa 3 skałek w Woli Komborskiej (o wysokości do 5 metrów); skała „Maczuga” w Woli Komborskiej (o wysokości 7 metrów i obwodzie 24 metrów) oraz grupa 6 skałek w Woli Komborskiej w prywatnym lesie (o wysokości do 3,5 metra).

Gmina Korczyna należy do miejsc o szczególnych walorach turystycznych. Znajdująca się w jej granicach najbardziej malownicza część Pogórza Dynowskiego oraz nasycona atrakcjami turystycznymi okolica Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego, przyciąga miłośników pieszych wędrówek. Piękne krajobrazy, zabytki kultury materialnej i rezerваты przyrody wykorzystywane są coraz częściej jako atuty gospodarcze. Turystyka stała się źródłem dochodu dla 13 rodzin prowadzących gospodarstwa agroturystyczne. Kilkanaście firm produkcyjno-usługowych, gastronomicznych oraz gospodarstw rolnych swą działalność ukierunkowuje pod potrzeby turystów.

Jak już wcześniej wspomniano szczególnym bogactwem gminy jest przyroda i uroczyska krajobrazy, zwłaszcza w jej północnej części, gdzie wznoszą się zalesione, najwyższe i jednocześnie najbardziej oryginalne partie Pogórza Dynowskiego. Walory i osobiowości przyrodnicze, historyczne oraz turystyczne, ich różnorodność i bogactwo pozwalają sprostać wszelkim gustom i oczekiwaniom odwiedzających. Przez Gminę Korczyna przebiega kilka ścieżek turystycznych, w tym przyrodniczych i edukacyjno-ekologicznych:

- „Przy zamku Kamieniec”,
- „Czarnorzeki – Dział”,
- „Zamek Kamieniec – Prządk”,
- „Wzdłuż potoku Morcinek im. prof. Stanisława Grochmala,
- „Strzelnica – Sucha Góra”,
- „Strzelnica – Prządk”,
- „Wodospad Trzy wody”,
- Źródło siarczkowe „Bogumiła” w Komborni,

- Źródło „Bartłomiej”

oraz szlaki turystyczne:

- zielony: ze Strzyżowa do Brzeżanki (2 godz.) – Bonarówka (2 godz.) – Czarny Dział (1,5 godz.) – Węglówka (0,5 godz.) – Królewska Góra (1,5 godz.) – Kamieniec (0,75 godz.) – Krosno (1,5 godz.); szlak ten biegnie dalej do Dukli;
- niebieski: z Dębicy – Góra Chełm (7 godz.) – Wiśniowa (2 godz.) – Spalona Góra (2,5 godz.) – Rzepnik (1,5 godz.) – Królewska Góra (2,5 godz.) – Kamieniec (0,75 godz.);
- czarny: zaczyna się w grzbietowych partiach Czarnego Działu i dalej biegnie na południe do Kamieńca; Czarny Dział – Węglówka (1 godz.) – Czarnorzeki (1,25 godz.) – Kamieniec (0,5 godz.).

W granicach Gminy Korczyna wyróżnić można osiem Jednolitych Części Wód Powierzchniowych. Ich charakterystykę zaprezentowano w tabeli nr 2.

Tabela 2. Charakterystyka JCWP na terenie Gminy Korczyna

Nazwa JCWP	Ślącza	Marcinek	Bierska	Kopytko	Rosielna	Krościenka	Morwawa	Wisłok od Zb. Besko do Czarnego Potoku
Europejski kod JCWP	RLRW2000122263149	PLRW200012226332	PLRW2000122263336	PLRW200012226389	PLRW2000122264529	PLRW200012226489	PLRW20001222629	PLRW2000142263337
Długość JCWP	15,91km	9,43km	4,96km	20,63km	14,48km	8,52km	50,24km	41,66km
Powierzchnia JCWP	33,67km ²	10,73km ²	10,04km ²	48,21km ²	31,33km ²	22,80km ²	107,94km ²	104,95km ²
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły	obszar dorzecza Wisły	obszar dorzecza Wisły	obszar dorzecza Wisły	obszar dorzecza Wisły	obszar dorzecza Wisły	obszar dorzecza Wisły	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	region wodny Górnej Wisły	region wodny Górnej Wisły	region wodny Górnej Wisły	region wodny Górnej Wisły	region wodny Górnej Wisły	region wodny Górnej Wisły	region wodny Górnej Wisły	region wodny Górnej Wisły
Scalona Część Wód	GW0817	GW0817	GW0817	GW0818	GW0819	GW0819	GW0817	GW0817
Zlewnia bilansowa	San z Wisłokiem	San z Wisłokiem	San z Wisłokiem	San z Wisłokiem	San z Wisłokiem	San z Wisłokiem	San z Wisłokiem	San z Wisłokiem
Właściwe RZGW	RZGW w Krakowie	RZGW w Krakowie	RZGW w Krakowie	RZGW w Krakowie	RZGW w Krakowie	RZGW w Krakowie	RZGW w Krakowie	RZGW w Krakowie
Typ JCWP	12 (potok fliszowy)	12 (potok fliszowy)	12 (potok fliszowy)	12 (potok fliszowy)	12 (potok fliszowy)	12 (potok fliszowy)	12 (potok fliszowy)	14 (mała rzeka fliszowa)
Status JCWP	naturalna część wód	naturalna część wód	naturalna część wód	naturalna część wód	naturalna część wód	naturalna część wód	silnie zmieniona część wód	silnie zmieniona część wód
Ocena stanu	zły	zły	dobry	zły	dobry	dobry	zły	dobry
Ocena zagrożenia	zagrożona	zagrożona	niezagrożona	zagrożona	niezagrożona	niezagrożona	zagrożona	zagrożona
Cel środowiskowy - stan/potencjał ekologiczny	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan ekologiczny	Dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego - Wisłok od Czarnego Potoku do Zbiornika Besko

Cel środowiskowy - stan chemiczny	Dobry stan chemiczny	Dobry stan chemiczny	Dobry stan chemiczny	Dobry stan chemiczny	Dobry stan chemiczny	Dobry stan chemiczny	Dobry stan chemiczny	Dobry stan chemiczny
Ekoregion wg. Kondrackiego	Karpaty (10)	Karpaty (10)	Karpaty (10)	Karpaty (10)	Karpaty (10)	Karpaty (10)	Karpaty (10)	Karpaty (10)

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPGW

Teren Gminy Korczyna leży w Jednolitej Części Wód Podziemnych o numerze 152. Charakterystykę tych wód podziemnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Podziemnych obejmujących Gminę Korczyna

Europejski kod JCWPd	PLGW2000152
Powierzchnia JCWPd	2043.9km ²
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	region wodny Górnej Wisły
Właściwe RZGW	RZGW w Krakowie
Ocena stanu ilościowego	dobry
Ocena stanu chemicznego	dobry
Cel środowiskowy - stan ilościowy	dobry stan ilościowy
Cel środowiskowy - stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia Celów środowiskowych	niezagrożona

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPGW

Na podstawie ewidencji podatkowej użytki obejmują obszar 5107ha, natomiast grunty leśne i zalesione 3611,6ha, w tym lasy gminne zajmują 3440ha. Cmentarze to łącznie obszar 10,95 ha (8 szt.).

Powierzchnia Gminy Korczyna to w sumie 9 306,00 ha, z których tereny zabudowane i zainwestowane wynoszą 73,4ha. Obecnie gmina nie dysponuje terenami inwestycyjnymi.

Położenie Gminy Korczyna oraz uwarunkowania istniejące na jej obszarze pozwalają na stwierdzenie, iż gminę można podzielić na dwie jednostki funkcjonalne:

- **OBSZAR I – „USŁUGOWO – PRZEMYSŁOWY”** obejmujący środkową część gminy, tj. obszar zainwestowany miejscowości Korczyna.

Główne funkcje rozwojowe na tym obszarze to:

- mieszkalnictwo;
- funkcja przemysłowo – usługowa;

Funkcjami uzupełniającymi są rekreacja i wypoczynek oraz uzupełnianie wzajemnych usług w relacji gmina - miasto Krosno. Przekształcenia w tej jednostce osadniczej dotyczą budowy i modernizacji układu komunikacyjnego, tj. budowy obwodnicy zachodniej miejscowości Korczyna oraz modernizacji dróg powiatowych i gminnych. Rozwój tej jednostki będzie następował w oparciu o istniejące zasoby i infrastrukturę społeczną, obejmował będzie rozwój infrastruktury technicznej na istniejących rezerwach terenowych oraz rozwój mieszkalnictwa przy zagwarantowaniu mieszkańcom jak najlepszego środowiska życia (mieszkanie, usługi, praca, wypoczynek).

- **OBSZAR II – „OSADNICTWA WIEJSKIEGO”** obejmujący pozostałą część gminy tj. wszystkie przysiółki miejscowości Korczyna oraz resztę miejscowości gminnych, powiązanych siecią dróg powiatowych i gminnych.

Głównymi funkcjami tej jednostki jest:

- mieszkalnictwo;
- rozwój usług;
- rolnictwo, zwłaszcza na glebach najwyższych klas bonitacyjnych.

Funkcjami uzupełniającymi są turystyka, rekreacja i wypoczynek, głównie agroturystyka.

Zachowane dziedzictwo materialne, duchowe i społeczne (intelektualne) Gminy Korczyna stanowi jej potencjał kulturowy (zasoby kultury), który znacząco wpływa na rozwój społeczny i gospodarczy lokalnego środowiska.

Bogata przeszłość historyczna regionu pozostawiła po sobie wiele pamiątek w postaci zabytków kultury materialnej. Obszar gminy był penetrowany już od paleolitu, a osadnictwo sięga neolitu i wczesnej epoki brązu. Wyraźne ożywienie rozwoju osadnictwa obserwuje się w okresie wpływów rzymskich (I – IV w. n.e.). Szybki rozwój osadnictwa zaznacza się na XII i XIII w., a kulminacja osadnictwa wczesnośredniowiecznego przypada na XIV i XV w. Z okresu prehistorycznego i średniowiecznego na uwagę zasługują:

- osada kultury łużyckiej z początku epoki żelaza na północno – wschodnim stoku wzgórza „Prądky”,
- cmentarzysko kurhanowe i grodzisko na wzgórzu Sokolec koło Podzamcza,
- ruiny zamku na wzgórzu Kamieniec.

Wielokulturowość jest szczególnym wyróżnikiem regionu Podkarpacia. Współistniały tu religie: rzymskokatolicka, grekokatolicka, prawosławna, protestancka i żydowska. Bogactwo kulturowe Gminy Korczyna wynika także z mieszania się w przeszłości osadników polskich i ruskich – zwanych Zamieszkańcami, wysiedlonymi po II wojnie światowej na wschód. Pozostałością po nich są cerkwie grecko-katolickie w Węglówce i Krasnej oraz domy drewniane na podmurówce z ciosanego kamienia wydobywanego w pobliskich okolicach. Miejscowa ludność od wieków wykorzystywała naturalny surowiec – kamień do wyrobu żaren, brusów i oselek. Pozostałością po podziemnych wyrobiskach kamienia są sztolnie, które stały się miejscem hibernacji nietoperzy.

Dawna architektura gminy została zdominowana przez współczesne budynki w części odbudowane po II wojnie światowej, jednak układ urbanistyczny dawnego miasteczka – Korczyny pozostał zachowany. Ważnym elementem w krajobrazie Korczyny jest monumentalna neogotycka świątynia – Sanktuarium św. Bpa Józefa Sebastiana Pelczara wybudowany w latach 1910 – 1914. Kościół, z racji swej dużej skali oraz umieszczenia go bezpośrednio przy drodze, na terenie lekko wyniesionym, stanowi największą dominantę w lokalnym krajobrazie kulturowym. Świątynia, zbudowana w miejscu uświęconym tradycją, stanowi ważne świadectwo historii wsi i jej mieszkańców. Natomiast w krajobrazie znikają stare chałupy drewniane, a w ich miejsce powstaje współczesne budownictwo zagrodowe jednorodzinne skupiające się w centrum wsi oraz na zboczach pagórków.

Na terenie Gminy Korczyna w gminnej ewidencji zabytków zinventaryzowano 103 zabytki nieruchome w postaci: budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, kościołów, kapliczek, pomników

i cmentarzy. Stanowią one materialne świadectwo historii gminy i posiadają nierzadko wybitne wartości artystyczne.

Poniżej zamieszczona tabela prezentuje wykaz zabytków (zasobów kultury) zlokalizowanych w Gminie Korczyna wpisanych do Rejestru Zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Tabela 4. Obiekty ujęte w rejestrze zabytków mieszczące się na terenie Gminy Korczyna

Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru zabytków	Data wpisu
Korczyna	Ruiny zamku „Kamieniec” wraz z otoczeniem	A-263	20.09.1969 r.
Korczyna ul. Rynek	Kościół parafialny pw. NMP Królowej Polski z ogrodzeniem kościelnym	A-487	21.02.2011 r.
Korczyna ul. Podzamcze 68	Dom drewniany	A-9	19.08.1999 r.
Korczyna ul. Gen. Szeptyckiego 6	Dom drewniany „Doktorówka”	A-48	03.12.1984 r.
Korczyna ul. Wierznowa	Cmentarz żydowski	A-307	28.02.1994 r.
Kombornia	Zespół dworski	A-557	30.09.1971 r.
Kombornia	Park krajobrazowy	A-557	30.09.1971 r.
Kombornia	Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Pocieszenia	A-209	04.09.1990 r.
Węglówka	Cerkiew	A-164	12.10.1989 r.
Krasna	Cerkiew	A-249	04.01.2008 r.
Stanowiska archeologiczne			
Czarnorzeki	Stanowisko archeologiczne Nr obszaru AZP 109-74 Nr stanowiska na obszarze AZP 70 Nr stanowiska w miejscowości 2	A-561	09.02.1970 r.
Czarnorzeki	Stanowisko archeologiczne Nr obszaru AZP 109-74 Nr stanowiska na obszarze AZP 71 Nr stanowiska w miejscowości 3	A-560	09.02.1970 r.
Korczyna	Stanowisko archeologiczne Nr obszaru AZP 109-74 Nr stanowiska na obszarze AZP 60 Nr stanowiska w miejscowości 46	A-a 85	03.03.1993 r.

Źródło: dane Urzędu Gminy Korczyna

W krajobrazie Gminy Korczyna wyróżnia się jedyny zachowany dwór szlachecki zlokalizowany w Kombornii. Należy on do najrozleglejszych i najlepiej zachowanych na Podkarpaciu zespołów dworskich, o jego wyjątkowości stanowi piękna, harmonijna sylweta dworu z połączoną z nim kaplicą oraz stosunkowo dobrze zachowana część gospodarcza oraz park.

Źródło: <http://www.polskiezabytki.pl/m/obiekt/4391/Kombornia/>

Park tworzy ponad 800 zabytkowych drzew różnych gatunków zajmujących rozległą przestrzeń 10 hektarów. Charakter parku krajobrazowego nadano mu pod koniec XIX wieku. Dzięki pracom rewitalizacyjnym w parku odtwarzane są dawne ścieżki, rabaty kwiatowe i gazony, a w dworskich stawach znowu można łowić ryby.

DWÓR KOMBORNIA

Początki zespołu dworskiego w Komborni sięgają XV w. Pierwszymi właścicielami była rodzina Krzemienieckich, po nich przeszła w posiadanie Bonerów, Firlejów a następnie Urbańskich, którzy byli inicjatorami wzniesienia dworu w 2 poł. XVIII w. W 1 ćw. XIX wieku dwór przebudowano, nadając zachowaną do dziś formę, zaś w 1890 r. rozbudowano o kaplicę i oficynę. Zabudowania należące do zespołu dworskiego: spichlerz, stajnie i czworak powstały w XIX w. W 1945 r. zespół dworski został przejęty przez skarb państwa i ulegał stopniowej dewastacji. Dwór pełnił funkcję magazynu, remontu doczekał się w latach 1979-1988, po przejęciu go przez Akademię Medyczną w Krakowie i adaptacji na dom pracy twórczej, wtedy też rozpoczęto rewaloryzację dworu. Pozostałe budynki, przejęte przez prywatnego właściciela w opłakanym stanie są stopniowo remontowane i przystosowywane do nowych funkcji ośrodka hotelowo-szkoleniowego. Zespół dworski usytuowany jest w południowej części miejscowości, w dolinie, zajmuje powierzchnię powyżej 12 ha. Obiekty kubaturowe rozmieszczone są w północnej części założenia. Dawna część folwarczna wydzielona jest drogą.

Dwór z oficyną i kaplicą stanowią kompleks połączonych ze sobą budynków, znajdujący się w północno-zachodniej części założenia. Główny korpus budynku to dwór wybudowany na rzucie prostokąta z alkierzami po bokach, podpiwniczony, parterowy, z użytkowym poddaszem ukrytym w dachu mansardowym i dachami trójspadowymi nad alkierzami. Od frontu bryłę rozbija portyk wgłębny wsparty na czterech kolumnach i czterech murowanych filarach, nad którym, na osi budynku założono facjatę przekrytą dachem dwuspadowym i dwie niewielkie lukarny z półkolistymi daszkami bo obu stronach facjaty, od tyłu ganek z tarasem wspartym na kolumnach, powyżej analogiczna jak od frontu facjata i lukarny. Dwór wybudowany został z cegły, z użyciem kamienia w kondygnacji piwnic i w kolumnach, kryty jest dachówka ceramiczną. Elewacja frontowa jest jedenastoosiowa z siedmioprzęsłowym portykiem wgłębny na osi, z arkadami rozpiętymi na czterech murowanych filarach pośrodku i na kamiennych, tokańskich kolumnach po bokach. Na osi lukarny, w szczycie umiejscowiono okrągłe okienko, poniżej trzy okna, narożniki lukarny zaakcentowane są pilastrami a całość zwieńczona rozbudowanym gzymsem. Elewacja tylna - ogrodowa jest dziewięcioosiowa, z trzyosiową lukarną z okrągłym okienkiem z szczycie, pilastrami w narożach, gzymsem oraz wyjściem na taras wsparty na czterech tokańskich kolumnach ganku. Elewacja północna czteroosiowa, elewacja południowa częściowo przesłonięta dobudową, widoczne jedynie dwa okna parteru. Otwory okienne i drzwiowe są prostokątne z drewnianą stolarką. Całość obiega dość głęboki gzyms pod okapem oraz kamienny cokół z płyt piaskowca. Układ wnętrza jest trzytraktowy, pomieszczenie połączone amfiladowo z zachowaną, częściowo zrekonstruowaną, dekoracją malarską z XIX w. oraz trzema kamiennymi klasycystycznymi kominkami.

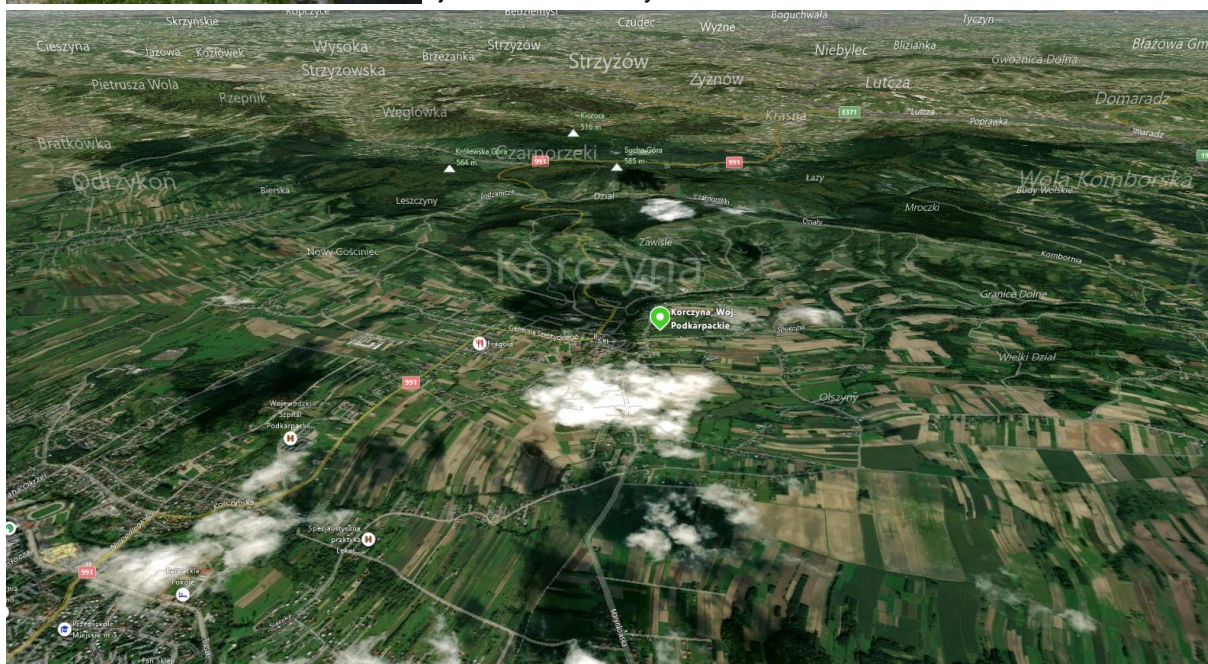
Połączona z dworem bryła piętrowej oficyny wybudowana jest na rzucie prostokąta i przekryta dachem czterospadowym, ustawiona poprzecznie do dworu i połączona z nim łącznikiem. Wybudowano ją z cegły, w partii piwnic z kamienia, dach pokryto dachówką ceramiczną. Elewacja frontowa, północna jest pięcioosiowa z wejściem i balkonem powyżej w osi środkowej, zachodnia trzyosiowa z niszami w osi środkowej, południowa, pierwotnie czteroosiowa jest częściowo przesłonięta współczesna

rozbudową. Narożniki budynku podkreślone są boniami, płaszczyzna ścian parteru urozmaicona pasami w tynku, kondygnacje rozdziela prosty gzyms międzykondygnacyjny i wieńczy bardziej rozbudowany gzyms kordonowy. Płaszczyzna ścian urozmaicona w parterze imitacją boniowania w tynku, okna ozdobione obramieniami z kluczem. Wnętrze jest wtórnie podzielone z przystosowaniem do nowej funkcji.

Kamieniec to warownia obronna z XIV w. położona na skalnym wzgórzu, na skraju Czarnorzecko–Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego, jest jednym z najpiękniejszych przykładów połączenia budowli z krajobrazem.

Na terenie ruin zamkowych usytuowane jest Muzeum Zamkowe, Sala tortur, Pracownia Ceramiki Zamkowej. Obiekt jest dostępny w okresie od 16 kwietnia do 30 września, poza tym okresem obiekt jest niedostępny do zwiedzania z uwagi na trudne warunki terenowe, oraz prowadzone prace konserwatorskie w okresie jesienno – zimowym.

Źródło: opracowanie własne

II.CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

Według danych opublikowanych przez GUS na terenie Gminy Korczyna (na koniec 2020 roku) w bazie REGON zarejestrowanych było 909 podmiotów gospodarczych. Stanowiło to blisko 11% wszystkich podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie powiatu krośnieńskiego. Udział ten (jedna z czterech wartości na poziomie 11%) plasował Gminę Korczyna na 4 miejscu ex aequo z Gminami: Chorkówka, Dukla, Iwonicz-Zdrój. W dalszej kolejności umiejscowiła się Gmina Wojaszówka, Krościenko Wyżne i Jaślicka (z wartościami odpowiednio 8%, 7% i 2%). Najwyższy udział wśród wszystkich podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie powiatu krośnieńskiego ma Gmina Rymanów (16%).

Wśród największych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Gminy Korczyna wyróżnia się:

- AUTO – DEKOR Sp. z o.o. sp. k.,
- Zniczplast Sp. z o.o.,
- Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska,
- „Dwór Kombornia”,
- Pijalnia Czekolady M. Pelczar Chocolatier,
- „DAR” Sp. z o.o.

Tabela 5. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w gminach powiatu krośnieńskiego

Wyszczególnienie	2016		2020		Zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2016-2020
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
Gmina Chorkówka (wiejska)	782	10%	898	11%	116
Gmina Dukla (miejsko-wiejska)	836	11%	927	11%	91
Gmina Iwonicz-Zdrój (miejsko-wiejska)	819	11%	911	11%	92
Gmina Jedlicze (miejsko-wiejska)	956	12%	1 048	12%	92
Gmina Korczyna (wiejska)	833	11%	909	11%	76
Gmina Krościenko Wyżne (wiejska)	500	7%	564	7%	64
Gmina Miejsce Piastowe (wiejska)	986	13%	1 090	13%	104
Gmina Rymanów (miejsko-wiejska)	1 218	16%	1 334	16%	116
Gmina Wojaszówka (wiejska)	632	8%	696	8%	64
Gmina Jaślicka (wiejska)	115	1%	150	2%	35

W latach 2016-2020 liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Korczyna zwiększyła się o 76 przedsiębiorstw i był to poza Gminami: Jaślicka, Krościenko Wyżne ex aequo Wojaszówka (gdzie nastąpił wzrost o odpowiednio 35 i 64 podmioty) trzeci najniższy wynik spośród wszystkich gmin wiejskich powiatu krośnieńskiego. Z danych GUS można również zauważyć, że w poszczególnych latach analizowanego okresu liczba nowo rejestrowanych podmiotów utrzymuje się na podobnym poziomie nieco ponad 60 podmiotów z odchyleniami w 2017 i 2018 roku, kiedy liczba nowo zarejestrowanych podmiotów wynosiła odpowiednio 73 i 84.

Być może fakt ten wynika ze stosunkowo niskiej stopy bezrobocia i faktu, że mieszkańcy nie odczuwają potrzeby podejmowania własnych inicjatyw, w sytuacji, gdy mają możliwość utrzymania się i realizacji zawodowej w już istniejących firmach i instytucjach oraz zaistniałej sytuacji związanej z pandemią COVID19. Niemniej należy zauważyć, że bezpośrednio w gminie nie ma podmiotu, który zajmowałby się wspieraniem lub doradztwem osobom, które chcą założyć swoją firmę.

Przedsiębiorstwa działające na terenie MOF Krosno mogą liczyć na wsparcie instytucjonalne Krośnieńskiego Inkubatora Technologicznego „KRINTECH” Sp. z o.o., Podkarpackiej Izby Gospodarczej, Podkarpackiego Powiązania Kooperacyjnego - Klastra Lotnictwa Lekkiego

i Ultralekkiego, Cechu Rzemiosł Różnych, Unii Przedsiębiorców i Właścicieli Nieruchomości oraz Centrum Przedsiębiorczości Strefy Inwestycyjnej Innowacyjnych Technologii „Szczepańcowa – Lotnisko” Sp. z o.o. Wsparcie instytucjonalne otoczenia biznesowego skierowane jest głównie do MŚP. W rozwijaniu rolnictwa dużą rolę odgrywa Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, PZDR w Krośnie.

Pozytywnym aspektem jest także stała spadkowa tendencja w zakresie liczby podmiotów gospodarczych wyrejestrowywanych z bazy REGON (56 podmiotów w roku 2016, 35 podmiotów w roku 2020).

Spośród wszystkich działów gospodarki narodowej¹ w Gminie Korczyna w roku 2020 najwięcej przedsiębiorstw prowadziło swoją działalność w trzech poniższych sektorach:

- sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny. Naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (łącznie 200 podmiotów),
- sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe (łącznie 143 podmioty),
- sekcja F. Budownictwo (łącznie 136 podmiotów).

Analizując szczegółowe dane dotyczące działów gospodarki narodowej na terenie Gminy Korczyna w latach 2016-2020 najwięcej nowych pomiotów gospodarczych otwieranych jest w trzech sektorach:

- sekcja F. Budownictwo (łącznie 64 podmioty),
- sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe (łącznie 63 podmioty),
- sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny. Naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (łącznie 59 podmiotów).

Jednocześnie w analogicznym okresie na terenie Gminy Korczyna najwięcej podmiotów gospodarczych wyrejestrowano w sektorze: sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny. Naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (łącznie 60).

Gmina ma charakter typowo rolniczy, zwłaszcza w północnej części miejscowości Korczyna i Kombornia oraz miejscowościach: Węglówka, Czarnorzeki, Krasna, Wola Komborska, a tereny rolnicze zajmują 55% powierzchni gminy, w tym grunty orne 3224ha, pastwiska i łąki 282ha i sady 289ha. Pomimo, że rolnictwo charakteryzuje się dużym stopniem rozdrobnienia, to ma znaczny wpływ na poziom rozwoju gminy i standard życia mieszkańców. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych jest mało korzystna. Dominują w niej gospodarstwa małe, o powierzchni od 2 do 5 ha. Stanowią one aż 29% ogółu gospodarstw rolnych.

Ukształtowanie terenu sprawia, że wszystkie miejscowości z terenu Gminy Korczyna charakteryzują się znacznymi utrudnieniami w gospodarowaniu wynikającymi z warunków topograficznych - liczne pasma wzgórz, stąd najliczniej występują tu zdegradowane użytki rolne.

W gruntach rolnych dominują gleby o niższych klasach bonitacyjnych. Gleby klasy I nie występują wcale, a klasy II i III stanowią około 20% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Najlepsze gleby znajdują się w miejscowości Iskrzynia i południowej części Korczyny i Komborni. Z gleb mało przydatnych dla rolnictwa największe kompleksy są w Woli Komborskiej, Węglówce i Krasnej. W uprawie rolnej w Gminie Korczyna przeważają głównie zboża oraz rośliny okopowe i pastewne. Znaczna liczba rolników korzysta z unijnych dopłat bezpośrednich do gruntów rolnych oraz dopłat do obszarów ONW (wspomnianych wyżej obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania), którymi są tereny wszystkich miejscowości Gminy Korczyna. Rolnicy uczestniczą w różnych programach Unii Europejskiej głównie w rolnośrodowiskowym, którego celem jest dotowanie praktyk rolniczych służących ochronie środowiska.

Na terenie Gminy Korczyna w ostatnim dziesięcioleciu zaobserwować można wzrost zainteresowania uprawą winorośli. Aktualnie na terenie Gminy Korczyna działa kilka małych winnic oraz:

- Winnica Zamkowa, która powstała w 2011 roku i ulokowana jest na południowo-zachodnim stoku w podkarpackiej wsi Korczyna koło Krosna w otulinie Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego, między ruinami Zamku Kamieniec a Rezerwatem przyrody Prządky. Winnica zajmuje około jednego hektara. Uprawiane są tam przeróżne odmiany winogron, między innymi: Leon Millot, Solaris czy Hiberna. Na terenie Winnicy znajduje się budynek Winiarni, w którym realizowany jest cały proces wytwórczy. W budynku Winiarni znajduje się również sala degustacyjna na 40 osób. Winnica oferuje zwiedzanie, degustację i sprzedaż wina. Winnica zlokalizowana jest na Karpackim Szlaku Wina.

¹ Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane oraz wyrejestrowane wg sekcji i działów PKD 2007, dane GUS.

Zdjęcie 1. Widok na Winnice zamkową

Źródło: <https://www.karpackiszlakwina.pl/pl/winnica-zamkowa>

- Winnica Widokowa, która powstała w 2012 roku, ulokowana jest na wzgórzach podkarpackiej miejscowości Kombornia, a degustacjom tworzonego tam wina towarzyszy widok na przepiękną panoramę: od słynnych Bieszczadzkich Połonin aż po rozświetlone po zmroku podkarpackie miasta i miasteczka takie jak Iwonicz Zdrój, Krosno czy Jedlicze. Gospodarstwo ma powierzchnię 4,5 hektara i kilkanaście odmian winorośli. W gospodarstwie można degustować oraz zakupić wino, organizowane są także noce degustacyjne. Gospodarstwo stara się o certyfikację ekologiczną.

Zdjęcie 2. Widok na Winnicę Widokową

Źródło: <https://krosno24.pl/informacje/wino-z-wyjatkowym-widokiem-mala-toskania-niedaleko-krosna-i2817>

Analiza sektorowa przedsiębiorstw prowadzących działalność na terenie Gminy Korczyna pozwala określić najsilniej rozwinięte sektory gospodarki. Jednocześnie, biorąc pod uwagę dane dotyczące przyrostu liczby przedsiębiorstw w poszczególnych sektorach na przestrzeni ostatnich pięciu lat można podjąć próbę określenia branż, które w kolejnym dziesięcioleciu będą rozwijać się najszybciej.

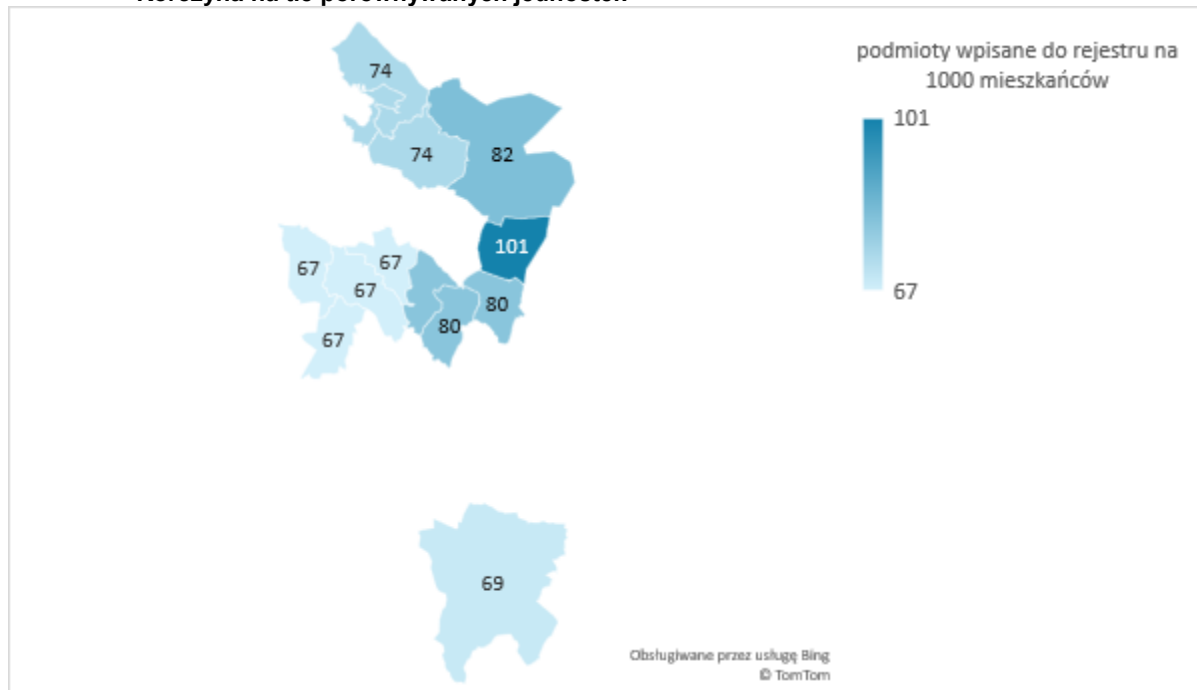
Analiza przyrostu liczby przedsiębiorstw w poszczególnych sektorach gospodarki Gminy Korczyna pokazuje, że w ciągu ostatnich pięciu lat najszybciej rozwijały się przedsiębiorstwa z branży sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny. Naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, pomimo malejącej liczby przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w zakresie przedmiotowej sekcji.

Zdecydowana większość firm zarejestrowanych na terenie Gminy Korczyna to podmioty zatrudniające do 9 pracowników. Takie przedsiębiorstwa stanowią aż 97,58% wszystkich podmiotów w gminie. Pod tym względem Gmina Korczyna wpisuje się w ogólnopolskie trendy. Na terenie Gminy Korczyna

działalność prowadzi 19 podmiotów gospodarczych zatrudniających od 10 do 49 pracowników i 3 podmioty gospodarcze zatrudniające od 50 do 249, mające duże znaczenie dla lokalnej gospodarki.

Wskaźnikiem, który dobrze obrazuje stopień rozwoju przedsiębiorczości poszczególnych gmin jest liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W Gminie Korczyna współczynnik ten wyniósł w 2020 roku 82 i w ciągu ostatnich pięciu lat wzrósł o 7 pkt. Jednocześnie współczynnik ten był wyższy niż średnia dla powiatu krośnieńskiego (76) oraz nieco niższy niż średnia obliczona dla województwa podkarpackiego (89).

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w Gminie Korczyna na tle porównywanych jednostek

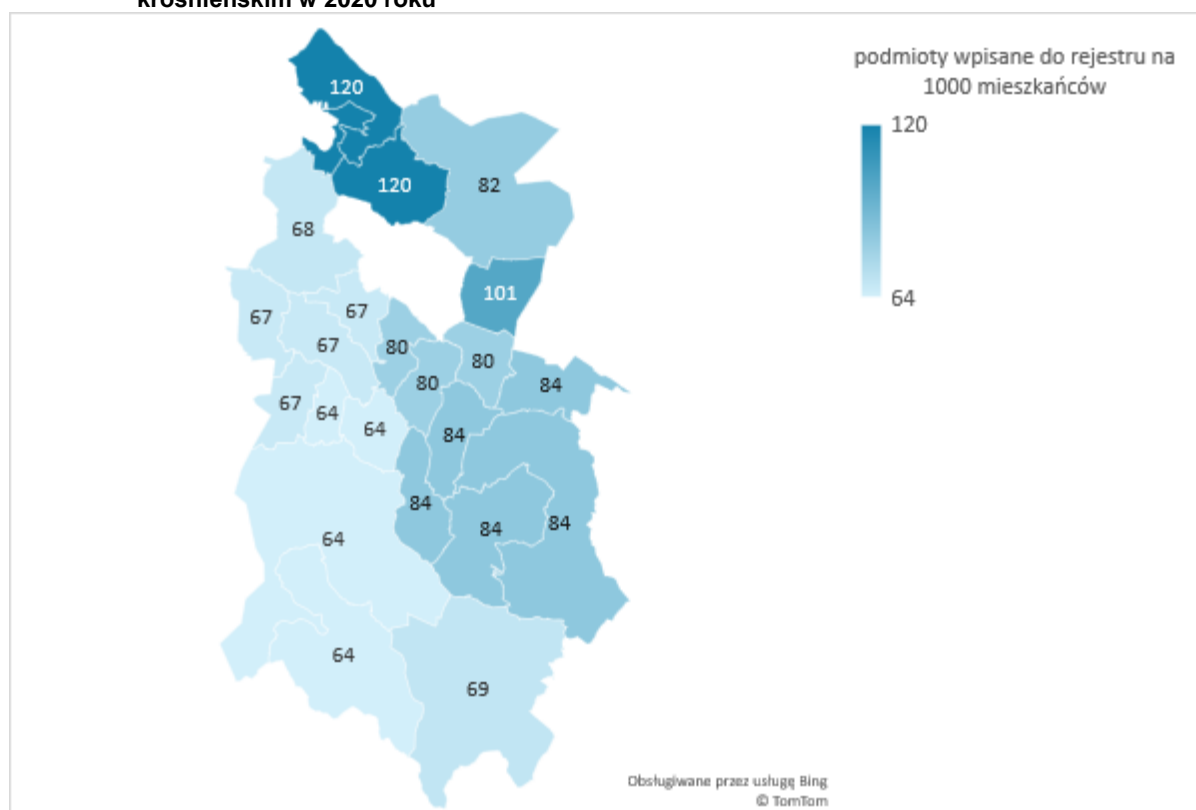

Wyszczególnienie	2020
	podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności
Gmina Chorkówka (wiejska)	67
Gmina Korczyna (wiejska)	82
Gmina Krościenko Wyżne (wiejska)	101
Gmina Miejsce Piastowe (wiejska)	80
Gmina Wojaszówka (wiejska)	74
Gmina Jaśliśka (wiejska)	69

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2020 roku, wśród porównywanych gmin wiejskich z powiatu krośnieńskiego, większym o notowanego w Gminie Korczyna współczynnikiem podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców charakteryzowała się jedynie Gmina Krościenko Wyżne (101).

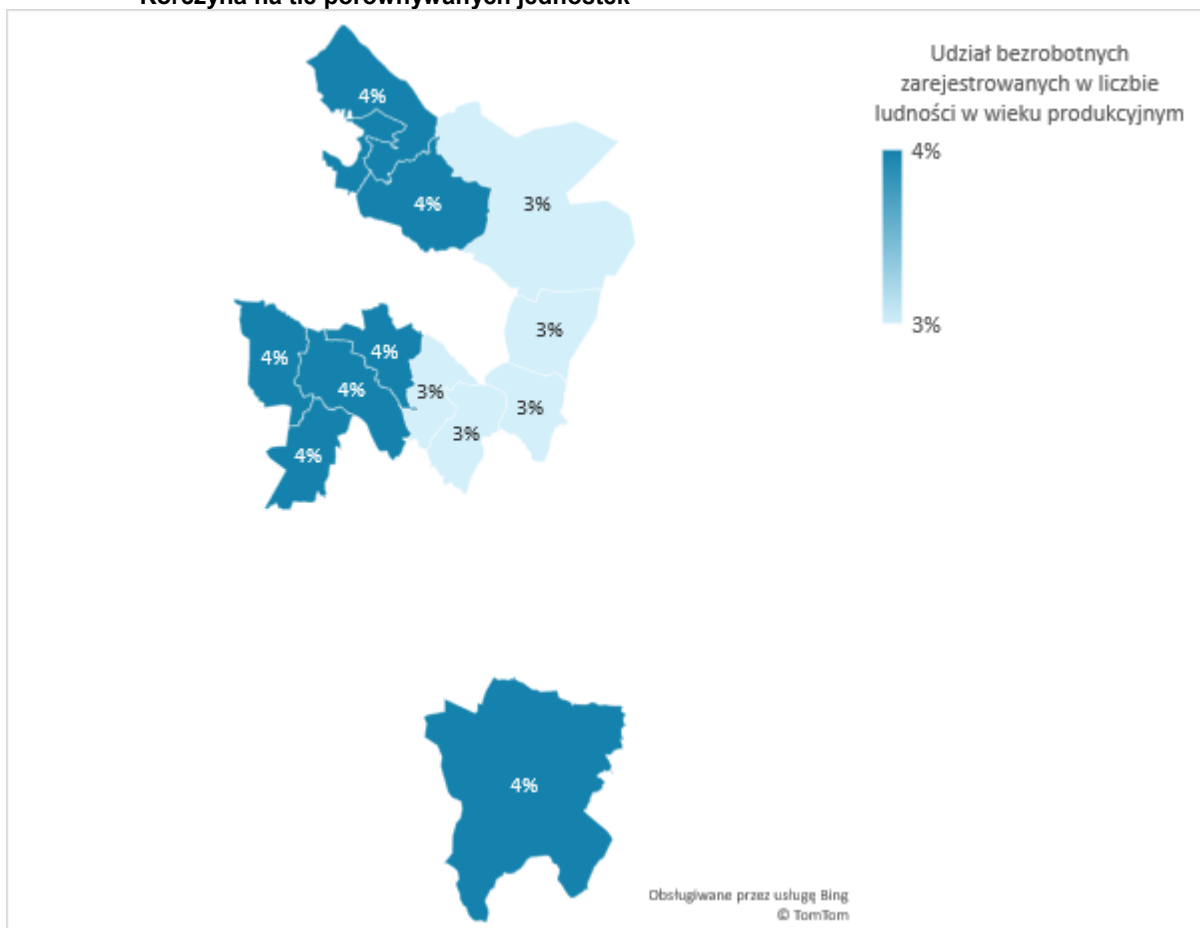
Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w powiecie krośnieńskim w 2020 roku

Wyszczególnienie	2020
	podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności
Gmina Chorkówka (wiejska)	67
Gmina Dukla (miejsko-wiejska)	64
Gmina Iwonicz-Zdrój (miejsko-wiejska)	84
Gmina Jedlicze (miejsko-wiejska)	68
Gmina Korczyna (wiejska)	82
Gmina Krościenko Wyżne (wiejska)	101
Gmina Miejsce Piastowe (wiejska)	80
Gmina Rymanów (miejsko-wiejska)	84
Gmina Wojaszówka (wiejska)	74
Gmina Jaśliska (wiejska)	69

Na terenie Gminy Korczyna w ciągu ostatnich pięciu lat stale zmniejszała się liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne. W 2016 roku było to 325 osoby, natomiast w roku 2020 – 207 osób. Opisywany spadek bezrobocia w równym stopniu dotyczył wszystkich grup wiekowych co może implikować wniosek, że oferta pracodawców na terenie Gminy Korczyna, powiatu krośnieńskiego i Miasta Krosna w dobrym stopniu odpowiadała na potrzeby wyrażane przez osoby poszukujące pracy bez względu na ich wiek. Silnie zmniejszyła się także liczba osób określanych jako trwale bezrobotne – z poziomu 166 osób w roku 2016 do poziomu 79 osób w I połowie roku 2021.

Rysunek 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Korczyna na tle porównywanych jednostek

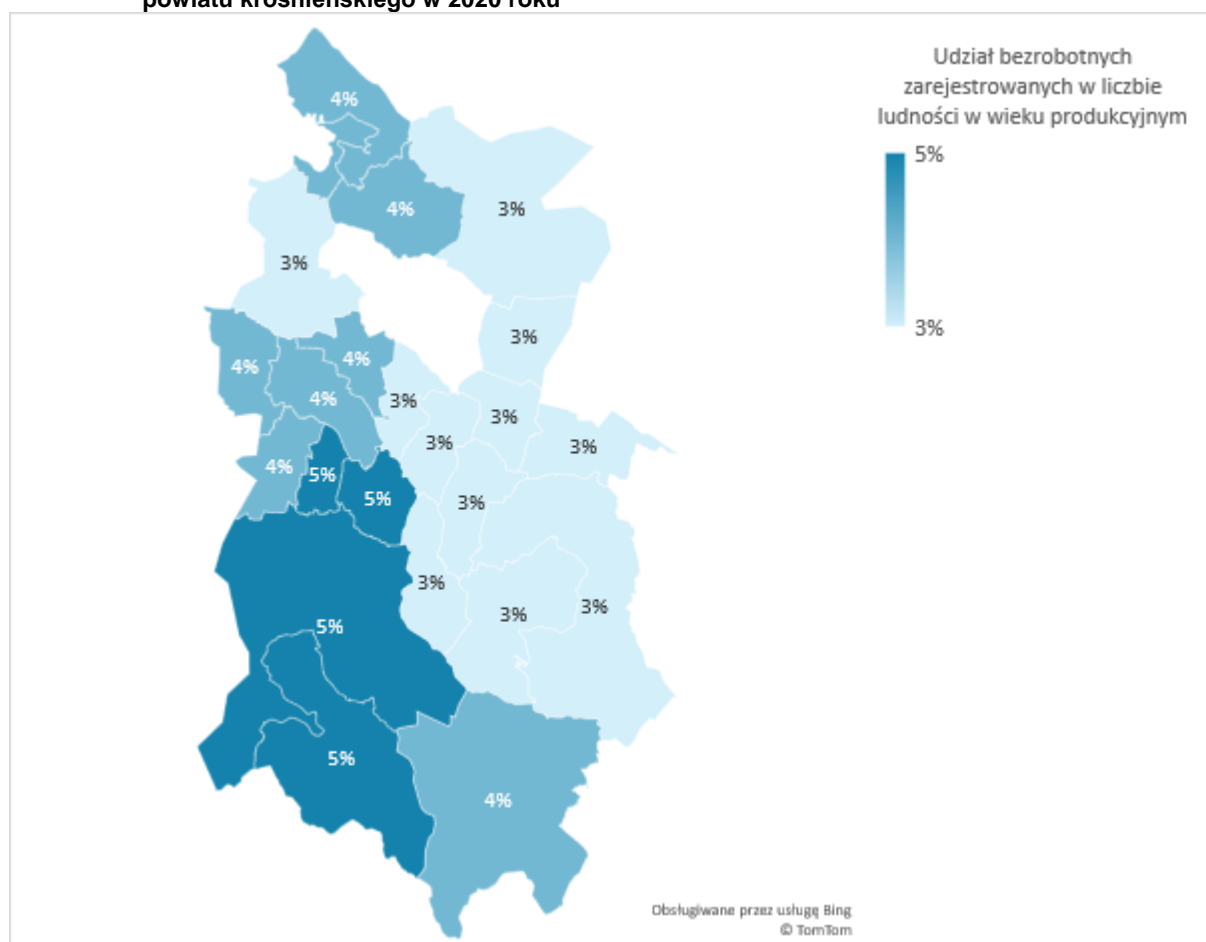

Wyszczególnienie	2020
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Korczyna na tle porównywanych jednostek
Gmina Chorkówka (wiejska)	4%
Gmina Korczyna (wiejska)	3%
Gmina Krościenko Wyżne (wiejska)	3%
Gmina Miejsce Piastowe (wiejska)	3%
Gmina Wojaszówka (wiejska)	4%
Gmina Jaśliska (wiejska)	4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Korczyna wyniósł na koniec 2020 roku 3%. Jednocześnie można zauważyć, że wskaźnik ten kształtował się na poziomie nieco niższym jak średnia wyznaczona dla powiatu krośnieńskiego (3,5%) oraz zdecydowanie niższym niż wartość jaką przyjmuje on dla całego województwa podkarpackiego (6,7%).

Rysunek 5. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach powiatu krośnieńskiego w 2020 roku

Wyszczególnienie	2020
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach powiatu krośnieńskiego w 2020 roku
Gmina Chorkówka (wiejska)	4%
Gmina Dukla (miejsko-wiejska)	5%
Gmina Iwonicz-Zdrój (miejsko-wiejska)	3%
Gmina Jedlicze (miejsko-wiejska)	3%
Gmina Korczyna (wiejska)	3%
Gmina Krościenko Wyżne (wiejska)	3%
Gmina Miejsce Piastowe (wiejska)	3%
Gmina Rymanów (miejsko-wiejska)	3%
Gmina Wojaszówka (wiejska)	4%
Gmina Jaślicka (wiejska)	4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z dostępnych danych statystycznych (GUS) wynika, że mieszkańcy Gminy Korczyna mają nieznacznie niższy poziom wykształcenia w porównaniu do całego województwa podkarpackiego. Wśród kobiet mieszkających w Gminie Korczyna największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (23,7%) oraz zasadnicze zawodowe (19,0%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (33,9%) oraz średnie zawodowe (22,1%).

W grupie mieszkańców Gminy Korczyna z niższym wykształceniem są przede wszystkim osoby po 50. roku życia - grupa osób będących w trudnej sytuacji na rynku pracy, a jednocześnie niechętnych do rozwoju. Jak wynika z badań przeprowadzonych przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce w ramach projektu badawczego "Rynek pracy a osoby bezrobotne 50+. Szanse i bariery", osoby bezrobotne po 50-tce są słabo wykształcone, posiadają kwalifikacje niedopasowane do aktualnych wymogów rynku pracy. Zdobywanie nowych kwalifikacji oraz poszerzanie już zdobytych umiejętności jest niewątpliwie dobrym sposobem na poprawę swojej sytuacji na rynku pracy.

Do zmiany zawodu najczęściej gotowe są osoby ze średnim wykształceniem, natomiast chęć podnoszenia kwalifikacji przejawiają w większości osoby z wyższym wykształceniem. Przeszkodami

w podjęciu działań zwiększających szanse zatrudnienia są: wiek i związana z nim niechęć do nauki i zmian (49%), problemy zdrowotne (16%), brak motywacji do pracy (11%).²

Gospodarka MOF Krosno rozwija się w oparciu m.in. o branżę lotniczą i okolołotniczą, motoryzacyjną, maszynową i elektromaszynową, chemiczną, przetwórstwo tworzyw sztucznych, szklarską, meblarską, teleinformatyczną i naftowo-gazowniczą. Wspieranie innowacyjnego przemysłu jest priorytetem dla MOF Krosno. Władze gmin MOF, w tym Gminy Korczyna wspierają rozwój branż innowacyjnych w sposób szczególny.

Na terenie MOF Krosno (w Krośnie) znajdują się atrakcyjne tereny inwestycyjne wchodzące w skład podstrefy specjalnych stref ekonomicznych EURO – PARK MIELEC oraz Krakowskiego Parku Technologicznego.

Podstrefa "Krosno" Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO - PARK MIELEC została utworzona Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. (Dz. U. Nr 204, poz. 1197) i rozszerzona Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2015 r. Obejmuje obszar 41,5ha, zlokalizowany w sąsiedztwie lotniska.

Powierzchnia podstrefy Krakowskiego Parku Technologicznego wynosi ogółem 5,7492 ha. Na obszar objęty strefą składają się trzy kompleksy nieruchomości:

- Kompleksy nr 1 i 2 o powierzchni 3,3800ha przy ul. Tysiąclecia. Podstrefa utworzona Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2006 r. (Dz. U. Nr 118, poz. 803).
- Kompleks nr 3 o powierzchni 2,3692ha przy ul. Drzymały. Podstrefa utworzona Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2008 r. (Dz. U. Nr 39, poz. 229).

2.2. Infrastruktura i środowisko

Infrastruktura drogowa

Gminna infrastruktura drogowa to 120 dróg o statusie drogi publicznej gminnej o łącznej długości 109,912km oraz ok. 21km dróg gminnych wewnętrznych. Przez obszar gminy przebiega też droga wojewódzka nr 991 relacji Krosno-Lutcza (w granicach Gminy Korczyna znajduje się odcinek o długości 15,521km). Fragmentarycznie przez obszar gminy przebiega również droga krajowa nr 19 relacji Dukla - Rzeszów – Radom o znaczeniu ponadregionalnym (w granicach Gminy Korczyna znajduje się odcinek o długości 7,119km). Ważnymi arteriami komunikacyjnymi gminy są też drogi powiatowe (11):

Numer drogi	Nazwa drogi
P1927R	Węglówka-Wysoka Strzyżowska
P1962R	Krosno-Głębokie-Czarnorzeki-Jasienica Rosielna
P1963R	Korczyna-Sporne
P1964R	Korczyna-Korczyna Zawisłe
P1965R	Korczyna-Kombornia-Budy Komborskie
P1966R	Korczyna-Kombornia-Jabłonica Polska
P1967R	Korczyna-Krościenko Wyżne
P1969R	Kombornia(dół)-Kombornia
P1972R	Iskrzynia-Haczów-Trześniów
P2027R	Wola Jasienicka-Budy Komborskie
P2062R	Olszyny-Jabłonica Polska

Istniejący układ komunikacyjny łączy Gminę Korczyna z miastem Krosnem i powiatem krośnieńskim oraz z miastem Rzeszowem, a poprzez drogę krajową z przejściem granicznym ze Słowacją w Barwinku.

Jak już wcześniej wspomniano transport publiczny na terenie Gminy Korczyna w 2020 roku zapewniony jest głównie przez Miejską Komunikację Samochodową Sp. z o.o. z siedzibą w Krośnie i realizowany na kilku liniach, tj.:

- Krosno – Korczyna Rynek,
- Dobieszyn – Korczyna przez Krosno,
- Odrzykoń – Krosno – Iskrzynia Kościół,
- Korczyna – Żeglce.

² źródło: wyniki badań "Rynek pracy a osoby bezrobotne 50+. Bariery i szanse." przeprowadzone przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce.

Stan infrastruktury drogowej i technicznej gminy można określić jako zadowalający.

Stan dróg w Gminie Korczyna sprawdzany jest na bieżąco przez pracowników Wydziału Rozwoju Urzędu Gminy. Dla dróg publicznych i obiektów inżynierskich wykonywane są przeglądy okresowe (roczne i pięcioletnie) potwierdzone wpisami w księgach dróg (obiektów). Ostatnia przeprowadzona ocena wynikowa stanu technicznego dróg kształtuje się w przedziale od 3 do 6 pkt w 6-stopniowej skali punktowej. Bieżące zalecenia w zakresie poprawy stanu technicznego dróg dotyczą w większości konieczności wykonania miejscowej naprawy ubytków oraz uszkodzeń eksploatacyjnych wynikających z normalnego z nich korzystania.

Dalszy rozwój gminy w zakresie obsługującego układu drogowego może się opierać o istniejący układ dróg, niezbędne są jednak działania polegające na ich modernizacji technicznej i realizacji brakujących w powiązaniach odcinków.

Urządzenia sieciowe

Źródłem zaopatrzenia w wodę dla mieszkańców Gminy Korczyna są ujęcia wód powierzchniowych, ujęcia wód podziemnych za pomocą studni głębinowych oraz studnie kopane. Miejscowość Korczyna częściowo zaopatrywana jest w wodę z wodociągu miejskiego miasta Krosna. Są to tereny przyległe do ulicy prowadzącej od miasta Krosna. Na terenie miejscowości Korczyna działa wodociąg wiejski „Korczyna II wieś”. Ujęcie wody dla tego wodociągu oparte jest o 5 studni głębinowych na „Podzamczu” oraz ujęcie wody powierzchniowej na potoku Marcinek. Wydajność tego ujęcia to 200m³/d. Woda poddawana jest procesowi uzdatniania i poprzez zbiornik wyrównawczy o poj. 600m³ kierowana jest do odbiorców. Wodociąg ten zrealizowany został w latach 80 - tych. Długość magistralnej i rozdzielczej sieci wynosi tutaj 15km, długość odcinków podłączeń domowych 2,9km. Ponadto wykonana jest sieć na ulicach: Sporne, Krętej i Trębackiej. Wodociąg w Korczynie zaopatruje w wodę obiekty użyteczności publicznej i ok. 600 mieszkańców. Poza obszarem objętym siecią lokalną wodociągu „Korczyna II” mieszkańcy zaopatrywani są w wodę miejską (MPGK Sp. z o.o. Krosno) o pewnej i kontrolowanej jakości zgodnej z normami. Przekroje i wielkość wodociąg wynikają z ilości mieszkańców zaopatrywanych w wodę, zapewnienia niezbędnej wydajności, a także zabezpieczeń w razie pożaru. Główny przewód sieci wodociągowej wykonany jest z rur PCV 160mm, a pozostała sieć z rur PCV 50mm (łączna długość sieci ok. 5 km). Ponadto na terenie miejscowości Korczyna funkcjonuje 5 wodociągów zagrodowych opartych o mniejsze lub większe ujęcia. Wodociąg „Korczyna” oparty o ujęcie wody za pomocą studni kopanych podaje wodę do 28 odbiorców. Wodociąg Korczyna - Zawisłe „Zawisłanka” zaopatruje w wodę 56 odbiorców. Ujęcie wody oparte o studnie - 6 kopanych i 2 głębinowe. Wydajność tego ujęcia szacowana jest na ok. 64m³/d. Wodociąg Korczyna - Doliny zaopatruje w wodę 43 odbiorców. Ujęcie oparte o 6 studni kopanych wraz ze zbiornikiem wyrównawczym o pojemności 50m³. Następny wodociąg to Korczyna - Doły - Śmierzdźczka „Stadnik” zaopatrujący z ujęcia za pomocą 3 studni kopanych 30 odbiorców oraz wodociąg Korczyna - Podzamcze ujmujący wodę za pomocą 6 studni kopanych i dostarczający ją do 30 odbiorców. Małe wodociągi działają ponadto w miejscowości Czarnorzeki. Tutaj za pomocą 2 studni kopanych ujmowana jest woda dla 11 odbiorców - jest to wodociąg Czarnorzeki II „wodotrysk” oraz wodociąg Czarnorzeki I ujmujący również wodę za pomocą 2 studni kopanych, dostarcza wodę 12 odbiorcom. Długość sieci wodociągowej obliczono na 3,3 km. Liczba osób korzystających z wody wodociągowej to 25% mieszkańców miejscowości Czarnorzeki. Wodociąg w miejscowości Krasna oparty o ujęcie powierzchniowe zaopatruje w wodę 50 gospodarstw. Wodociąg w miejscowości Iskrzynia oparty o ujęcie powierzchniowe zaopatruje w wodę 50 gospodarstw co stanowi 35% mieszkańców miejscowości. Wodociąg zagrodowy Węglówka to wodociąg grawitacyjny o nazwie „Kiczory” zaopatrujący z ujęcia powierzchniowego 7 gospodarstw. W Komborni są studnie głębinowe które dostarczają wodę dla potrzeb Domu Ludowego i szkoły. Jest to studnia o wydajności 2,9m³/h oraz studnia zaopatrująca w wodę Ośrodek Zdrowia o wydajności 7,2m³/h oraz studnia zaopatrująca w wodę ośrodek wypoczynkowy o wydajności 2,4m³/h. Na terenie miejscowości Iskrzynia znajduje się ujęcie wody powierzchniowe na rzece Wisłok oraz Zakład Uzdatniania Wody. Maksymalna projektowana zdolność produkcyjna zakładu wynosi 14000m³/d a średniodobowa 9000 m³/d. Aktualnie Iskrzynia dostarcza około 6000 - 6600m³/d wody.

Zgodnie ze sprawozdaniem z wykonania Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych za rok 2020 część Gminy Korczyna (miejscowość Iskrzynia) wchodzi w skład aglomeracji wodno-ściekowej Haczów, a pozostałe miejscowości wchodzi w skład aglomeracji wodno-ściekowej Krosno.

W zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Korczyna działalność prowadzi Gminny Zakład Komunalny w Korczynie oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Krosno Sp. z o.o. Gminny Zakład Komunalny w Korczynie obsługuje w zakresie usług odprowadzania ścieków z terenu Gminy Korczyna miejscowość Iskrzynia - ulice: Podkarpacka, Strażacka, Krótka, Szkolna, Cicha, Ogrodowa, Słoneczna, Morawska. Ścieki sanitarne z zabudowy mieszkaniowej wsi Iskrzynia odprowadza system kanalizacji ciśnieniowej „PRESSKAN” do Haczowa i dalej do oczyszczalni ścieków w Haczowie. Ogółem długość eksploatowanej czynnej sieci kanalizacyjnej (bez przyłączy) wynosi: 16,8km, ilość czynnych przyłączy kanalizacyjnych do budynków i obiektów wynosi 263 szt.

Właściciele nieruchomości leżących na terenach nieobjętych komunalnym systemem kanalizacji zobowiązani są do posiadania zbiorników bezodpływowych i korzystania z usług przedsiębiorców uprawnionych do ich opróżniania i transportu nieczystości ciekłych na podstawie umowy oraz jej okazywania osobom upoważnionym podczas kontroli. Na właściciela nieruchomości za brak umowy oraz za brak dowodów uiszczenia opłat za wywóz nieczystości ciekłych lub osadów może zostać nałożony mandat karny. W latach 2016-2019 liczba zbiorników bezodpływowych utrzymywała się na tym samym poziomie (1018szt.), a w 2020 roku wzrosła do 1346szt. Pozytywnym aspektem jest fakt, że nieznacznie wzrasta liczba przydomowych oczyszczalni ścieków. W 2020 roku liczyły one 60 szt.

Rysunek 6. Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Korczyna w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
zbiorniki bezodpływowe	1 018	1 018	1 018	1 018	1346
oczyszczalnie przydomowe	21	21	29	31	60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

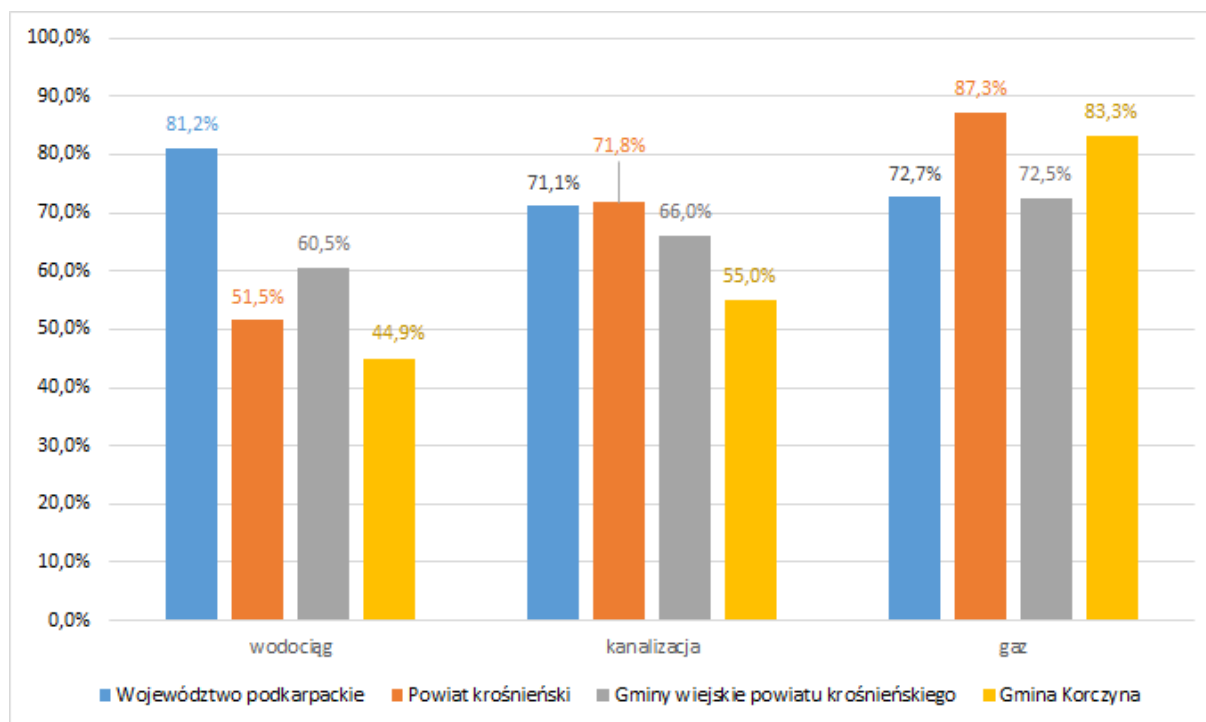
Przez teren gminy przebiegają gazociągi wysokopiętne:

- Φ 300/250 Pnom 6,4/4,0 MPa Warzyce – Strachocina z odgałęzieniami do stacji redukcyjno – pomiarowej EG oraz w kierunku Kombornia – Domaradz;
- Φ 200 Pnom 6,4 MPa Targowiska – Pustyny.

Gmina w dużym stopniu jest pokryta siecią gazową (186km czynnego gazociągu, w tym przesyłowego ponad 10km i rozdzielczego – 176,24km). Mimo to istnieją tereny gdzie dostęp do sieci gazowej jest utrudniony, przede wszystkim tam gdzie powstaje nowa zabudowa mieszkaniowa. Rozwój sieci gazowej jest pożądanym nie tylko ze względów bezpieczeństwa, ale także ze względów ekologicznych.

Na wykresie poniżej porównano udział korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej na terenie Gminy Korczyna na tle innych porównywanych jednostek samorządu terytorialnego.

Rysunek 7. Udział korzystających z instalacji w Gminie Korczyna na tle porównywanych jednostek w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Można zaobserwować, że stopień zwodociągowania i skanalizowania obszaru Gminy Korczyna jest niższy od wszystkich porównywalnych jednostek. Natomiast pod względem dostępu do sieci gazowej Gmina Korczyna osiągnęła wyższe wartości na tle porównywanych gmin wiejskich powiatu krośnieńskiego, a nawet województwa podkarpackiego. Są one jedynie nieco niższe od poziomu zgazyfikowania powiatu krośnieńskiego, aczkolwiek na skutek szybkiego tempa rozbudowy osadnictwa mieszkaniowego na terenie poszczególnych sołectw, konieczna jest dalsza ich rozbudowa w celu podłączenia do nich nowopowstających budynków. Część istniejącej już infrastruktury wymaga także modernizacji.

Internet

W Gminie Korczyna zapewniony jest dostęp do szerokopasmowego Internetu w większości jej miejscowości. Głównymi dostawcami Internetu na terenie Gminy są firmy lokalne oraz operatorzy krajowych sieci komórkowych.

Gospodarka odpadami

Za organizację systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Korczyna odpowiada wyłoniona w drodze postępowania przetargowego firma REMONDIS KROeko Sp. z o.o., 38-400 Krosno, ul. Fredry 1. Na terenie gminy odpady odbierane są w rozdzieleniu na cztery frakcje: metale i tworzywa sztuczne, papier, szkło, bioodpady, w okresach jesienno – zimowych popioły oraz dodatkowo odpady zmieszane, do których zalicza się wszystkie odpady niebędące odpadami niebezpiecznymi i niepodlegające zbiórce selektywnej.

Na terenie Gminy, działają 2 punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (tzw. PSZOK). Punkty znajdują się w miejscowościach Korczyna i Węglówce i przyjmują odpady przez 2 dni w tygodniu, od w piątki w Korczynie i poniedziałki w Węglówce.

Tabela 6. Stan gospodarki odpadami w Gminie Korczyna w latach 2016-2020

wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi		9398	9442	9209	9353	9463
Ilość zebranych odpadów komunalnych, w tym:						
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne		752,34	855,9	918,4	741,75	929,84
Segregowane:						
Inne odpady nieulegające biodegradacji		16,5	19,9	22,9	23,12	26,08
Opakowania z tworzyw sztucznych		1,0	0,8	0,6	0,7	0,9
Odpady wielkogabarytowe		58,8	71,8	109,21	142,14	154,88
Opakowania ze szkła		144,1	156,9	159,39	170,52	202,78
Pozostałe odpady opakowaniowe		267,3	297,7	227,66	269,98	292,06
Zużyte opony		15,2	20,5	24,77	36,27	37,52
Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone		3,5	7,5	8,36	6,87	7,25
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35		4,3	2,4	5,52	1,29	6,00
Pozostałe odpady segregowane (popioły, leki, farby, gruz itp.)		489,8	574,0	662,88	582,40	408,21
Razem segregowane+		1000,5	1151,5	1221,33	1233,29	1135,68
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	Gmina Korczyna	23,52	22,68	18,10	22,33	28,84
Wymagany		18	20	30	40	50

Źródło: dane Urzędu Gminy Korczyna

Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadów w analizowanych latach rosła. Jednocześnie wzrastał także odsetek liczby mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi do ogólnej liczby zarejestrowanych mieszkańców JST – w 2020 r. ukształtował się on na poziomie 83,74% co należy uznać za wskaźnik bardzo wysoki. W latach 2019 i 2020 osiągnięty został wymagany prawem wskaźnik poziomu recyklingu.

Pozytywnie należy ocenić fakt, że dzięki obowiązkowi selektywnej zbiórki odpadów, a także ogólnemu wzrostowi społecznej świadomości wpływu selektywnej zbiórki odpadów na środowisko naturalne, można zaobserwować wzrost liczby odpadów zbieranych selektywnie, aczkolwiek odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów w 2020 roku nie przekraczają 30%.

Pomimo wszystkich opisywanych powyżej działań podejmowanych w zakresie gospodarki odpadami na terenie Gminy Korczyna wciąż kwestią wymagającą wzmożonej uwagi jest problem powstawania dzikich wysypisk. Pojawiają się one na terenie całej gminy, szczególnie w miejscach niezagospodarowanych, zarośniętych i rzadko uczęszczanych. Wykryte i zlokalizowane dzikie wysypiska są likwidowane na bieżąco, ale na ich miejsce wciąż pojawiają się nowe. Problemem są także inne nieprawidłowe praktyki dotyczące gospodarowania odpadami, jak na przykład spalanie odpadów komunalnych i pozbywanie się ich w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami prawa.

Priorytetowym zadaniem dla samorządu na najbliższe lata jest zwiększenie świadomości mieszkańców gminy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w celu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów komunalnych.

Jakość powietrza atmosferycznego

Dominujący wpływ na stan powietrza atmosferycznego na terenie Gminy Korczyna wywiera tzw. emisja niska z przeważającymi rozproszonymi emiterami. Jej głównymi źródłami są przydomowe kotły grzewcze w budynkach mieszkalnych w sektorze komunalno-bytowym, lokalne kotłownie, niewielkie zakłady usługowe i przemysłowe. Dodatkowo na jakość powietrza na terenie gminy istotnie i negatywnie wpływa emisja liniowa związana z transportem samochodowym.

Zgodnie z zapisami „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla obszaru obejmującego Miasto Krosno oraz Gminy: Jedlicze, Miejsce Piastowe, Chorkówka, Korczyna, Wojaszówka i Krościenko Wyżne” stan powietrza na terenie gminy oceniany jest, szczególnie w okresie grzewczym, jako niezadawalający. Notowane są wówczas przekroczenia dopuszczalnych i docelowych poziomów takich substancji jak benzo(a)piren oraz pyły zawieszone PM_{2,5} oraz PM₁₀. Podstawowym źródłem emisji tych substancji do atmosfery jest niepełne spalanie w piecach paliw stałych (węgla, koksu, drewna) oraz odpadów (m.in. butelki PET, kartony po napojach, odpady organiczne i inne) na potrzeby ogrzewania mieszkań, domów i wody. Natomiast emisja liniowa, związana z transportem samochodowym, stanowi szczególny problem na terenie Gminy Korczyna, w bezpośredniej bliskości DK19 i DW991 i prowadzi często do powstawania wysokich stężeń szkodliwych substancji w strefie przebywania ludzi. Jej wpływ maleje jednak wraz ze zwiększeniem odległości od głównych ciągów komunikacyjnych. Jednocześnie na obszarze Gminy Korczyna, w okresie letnim, nie notuje się zazwyczaj przekroczeń dopuszczalnych poziomów benzo(a)pirenu i pyłu zawieszonego PM₁₀.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Działalność związana z ochroną środowiska oraz zmniejszeniem negatywnego wpływu działalności człowieka na przyrodę oraz klimat stanowi ważny aspekt funkcjonowania Gminy Korczyna. W ostatnich latach podjęto szereg działań mających na celu rozwój niskoemisyjnej mobilności gminy. Na obszarze JST następuje stała rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Podejmowane są działania zmierzające do rewitalizacji cieków wodnych. Mieszkańcy gminy mają także możliwość uzyskania dotacji celowej na wymianę źródła ogrzewania w ramach programu „Czyste Powietrze”. Mieszkańcy są informowani o konieczności wymiany starych źródeł ogrzewania, zgodnie z wymogami uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego nr LII/869/18 z dnia 23 kwietnia 2018 roku w sprawie wprowadzenia, na obszarze województwa podkarpackiego ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

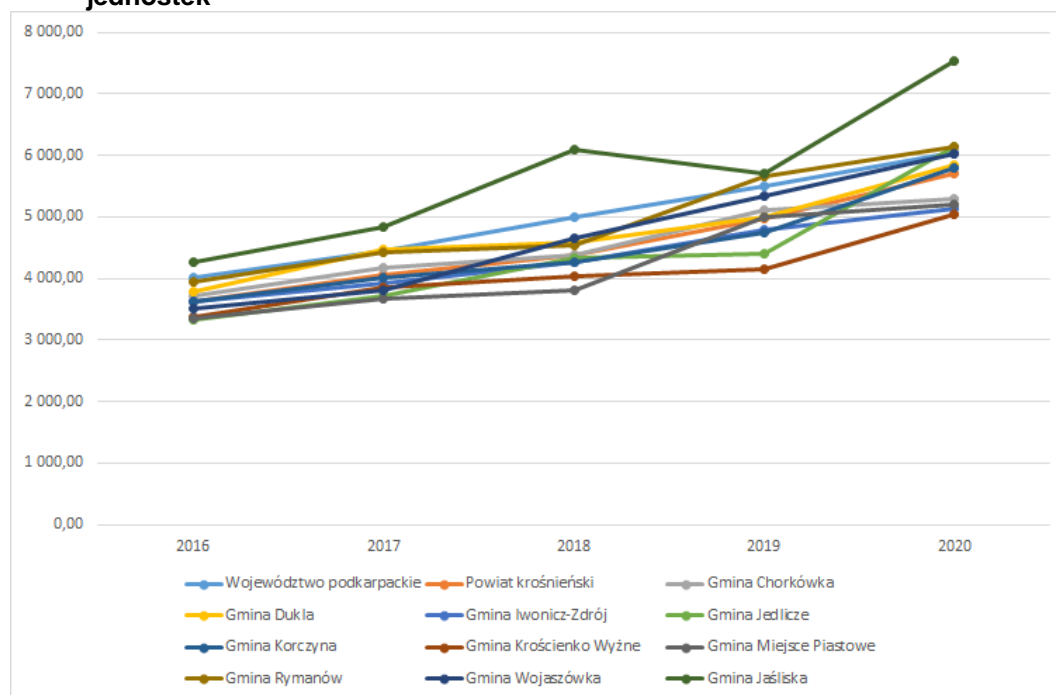
Gmina Korczyna duży nacisk położyła także na rozwój edukacji oraz świadomości ekologicznej wśród jej mieszkańców, rokrocznie opracowuje i dystrybuuje wśród mieszkańców ulotki i materiały informacyjne dot. kształtowania zachowań proekologicznych. Od 2020r Gmina Korczyna prowadzi punkt informacyjny programu Czyste Powietrze.

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

W latach 2016-2020 dochody budżetu Gminy Korczyna ulegały corocznemu zwiększeniu. W 2016 roku wyniosły one ponad 40,2 mln zł, a w roku 2020 wzrosły do ponad 64,8 mln zł. Wraz z nominalnym wzrostem dochodów budżetu Gminy Korczyna w analizowanych latach stale rósł wskaźnik dochodów ogółem na 1 mieszkańca. W 2016 roku było to 3 616,49 zł, a w 2020 roku – 5 797,56 zł. W ujęciu nominalnym wzrost ten wyniósł więc o ponad 160%. Analiza wykresu poniżej pokazuje, że wskaźnik dochodów ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Korczyna był nieco wyższy od średniej wyznaczonej dla powiatu krośnieńskiego (5 715,66zł) i równocześnie niższy niż średnia wyznaczona dla województwa podkarpackiego (6 055,73zł). Gmina Korczyna osiągnęła też czwarty najwyższy wynik wśród wszystkich gmin powiatu krośnieńskiego.

Wykres 1. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Korczyna na tle porównywanych jednostek

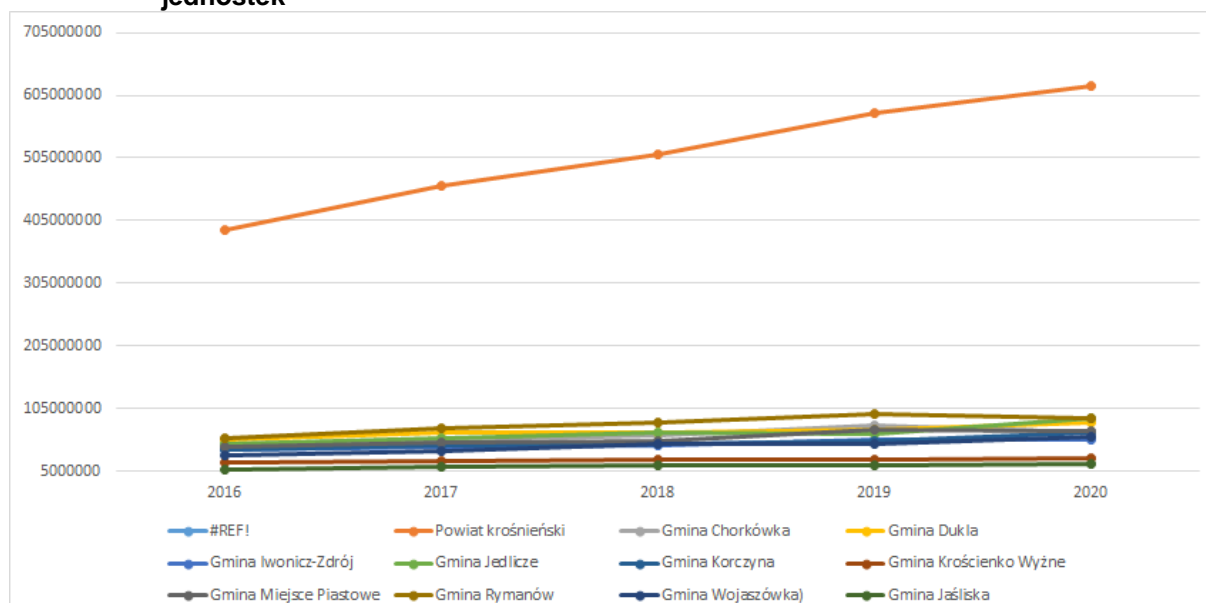

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Województwo podkarpackie	4 012,29	4 445,18	4 987,96	5 500,32	6 055,73
Powiat krośnieński	3 618,67	4 051,82	4 370,78	4 981,33	5 715,66
Gmina Chorkówka (wiejska)	3 727,86	4 171,25	4 372,53	5 111,97	5 304,12
Gmina Dukla (miejsko-wiejska)	3 787,12	4 471,71	4 579,03	4 994,93	5 834,22
Gmina Iwonicz-Zdrój (miejsko-wiejska)	3 616,46	3 932,48	4 274,50	4 800,33	5 129,42
Gmina Jedlicze (miejsko-wiejska)	3 334,50	3 716,40	4 335,52	4 398,78	6 149,06
Gmina Korczyna (wiejska)	3 616,49	4 013,64	4 268,63	4 751,11	5 797,56
Gmina Krościenko Wyżne (wiejska)	3 372,78	3 856,11	4 040,04	4 151,81	5 046,18
Gmina Miejsce Piastowe (wiejska)	3 358,53	3 682,20	3 812,52	5 000,62	5 195,17
Gmina Rymanów (miejsko-wiejska)	3 937,30	4 416,22	4 542,92	5 668,30	6 131,74
Gmina Wojszówka (wiejska)	3 519,02	3 810,46	4 648,23	5 350,99	6 025,65
Gmina Jaślicka (wiejska)	4 260,95	4 838,94	6 090,74	5 711,75	7 524,35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wraz ze wzrostem dochodów budżetu Gminy Korczyna w ciągu ostatnich 5 lat rosły też jego wydatki. Jednocześnie można zauważyć, że dynamika wzrostu wydatków jest niższa niż dynamika wzrostu dochodów budżetu Gminy.

Wykres 2. Wydatki z budżetu Gminy Korczyna w latach 2016-2020 na tle porównywanych jednostek

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Województwo podkarpackie	8 262 348 221,32	9 624 250 017,55	11 059 263 469,67	11 773 158 096,99	12 456 931 595,37
Powiat krośnieński	390 991 284,46	460 639 266,81	510 818 078,28	576 042 867,08	619 465 542,29
Gmina Chorkówka (wiejska)	47 676 021,27	55 131 777,82	61 897 242,31	77 963 278,21	65 938 454,09
Gmina Dukla (miejско-wiejska)	55 573 201,05	67 548 281,50	66 967 700,79	72 266 666,58	83 476 656,49
Gmina Iwonicz-Zdrój (miejско-wiejska)	40 430 661,16	43 578 682,06	47 032 994,85	54 534 210,75	54 120 273,90
Gmina Jedlicze (miejско-wiejska)	48 353 346,84	57 115 852,98	65 567 007,04	65 353 016,28	89 463 388,90
Gmina Korczyna (wiejska)	39 980 983,49	45 970 713,26	47 607 036,74	52 468 104,13	65 689 821,06
Gmina Krościenko Wyżne (wiejska)	18 151 180,25	20 491 220,87	22 582 037,09	23 394 364,73	26 439 683,97
Gmina Miejsce Piastowe (wiejska)	43 903 378,47	49 815 375,53	53 523 877,70	71 367 569,72	68 334 812,31
Gmina Rymanów (miejско-wiejska)	58 178 024,35	72 514 786,71	82 903 164,42	96 450 012,94	89 371 713,40
Gmina Wojaśzówka (wiejska)	30 348 869,68	37 617 175,78	48 645 746,80	48 907 632,65	60 875 379,10
Gmina Jaśliśka (wiejska)	8 395 617,90	10 855 400,30	14 091 270,54	13 338 011,09	15 755 359,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2020 roku dług Gminy Korczyna wyniósł 16 620 894,00zł, co stanowiło 26% dochodów ogółem. W analizowanym okresie w Gminie Korczyna corocznie występowała także nadwyżka operacyjna (kwota dochodów bieżących budżetu przewyższała kwotę wydatków bieżących budżetu). Średnio w latach 2016-2020 wynosiła ona 655 305,55 zł, co stanowiło 1,3% dochodów ogółem. Powyższy wskaźnik należy uznać za pozytywny aspekt planowania i wykonywania dochodów i wydatków budżetowych w Gminie.

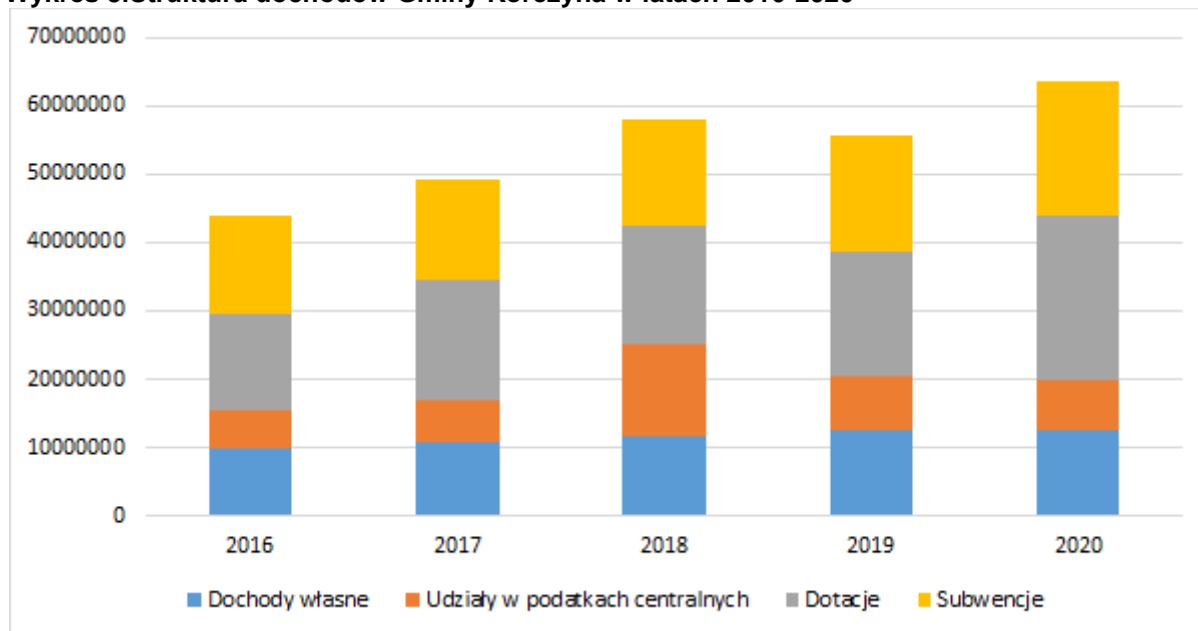
Struktura dochodów i wydatków

Wśród dochodów budżetowych najważniejszą rolę odgrywają dochody własne, które decydują o samodzielności finansowej jednostki. Zalicza się do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to o tyle ważne, że w przypadku tej kategorii dochodów gmina posiada kompetencje do wydawania uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki dużemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

Wykres poniżej przedstawia strukturę dochodów Gminy Korczyna w latach 2016-2020. W analizowanym okresie nastąpił wzrost nominalnych wartości dochodów własnych budżetu Gminy, jednak w ujęciu procentowym zaobserwowano odwrotną tendencję. Udział dochodów własnych budżetu Gminy łącznie z udziałami w podatkach centralnych (PIT i CIT) w dochodach ogółem budżetu obniżył

się z poziomu 24,53% w roku 2016 do poziomu 19,19% w roku 2020. Wśród dochodów własnych budżetu Gminy Korczyna największe znaczenie odgrywają kwoty wynikające z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych 7 342 603,00zł wpływu w roku 2020), podatek od nieruchomości (3 656 999,52 zł), udział w podatku dochodowym od osób prawnych (194 383,06 zł), podatek od czynności cywilnoprawnych (350 985,63 zł) oraz podatek od środków transportowych (147 903,04 zł). Główną przyczyną zmniejszenia się udziału dochodów własnych budżetu Gminy w ogólnej strukturze tych dochodów jest zwiększenie dotacji na realizację programu „Rodzina 500+”, dlatego jest to tendencja obserwowana dla wszystkich gmin w Polsce. W roku 2020 nominalna kwota dotacji celowych otrzymanych przez Gminę wyniosła 23 919 152,25 zł, z czego 12 466 337,48zł (52,11%) zostało przekazanych w związku z realizacją świadczenia „Rodzina 500+”.

Wykres 3. Struktura dochodów Gminy Korczyna w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody własne	9869226,42	10715565,20	11702666,86	12593992,99	12437503,37
Udziały w podatkach centralnych	5442026,03	6216777,85	13304543,21	7939555,55	7536986,06
Dotacje	14275174,62	17537180,63	17437670,26	18229156,60	23919152,25
Subwencje	14358350,00	14815762,00	15534537,00	16869994,00	19759827,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W strukturze dochodów budżetu Gminy największy udział posiada subwencja ogólna przekazywana przez budżet państwa (w 2020 roku było to 19 767 755 zł, co stanowiło 30,49% dochodów ogółem budżetu Gminy). Należy podkreślić, że na całkowitą wartość subwencji ogólnej w Gminie Korczyna składają się jej część oświatowa (57,11%), wyrównawcza (42,84%) oraz część równoważąca (0,04%).

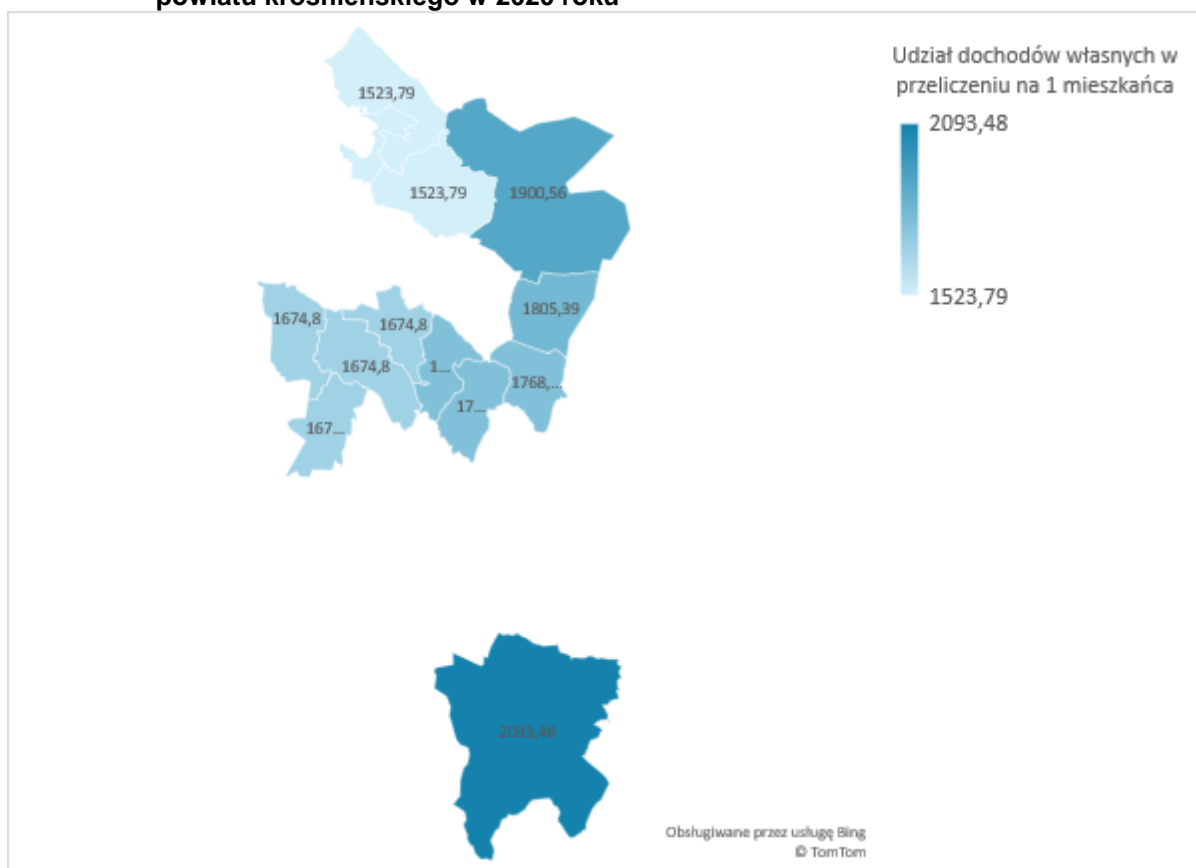
Tabela 7. Dochody podatkowe Gminy Korczyna w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
PIT	5372986,00	6111675,00	6919427,00	7798471	7342603
CIT	69040,03	105102,85	168338,36	140839,55	194383,06
podatek rolny	478658,39	458595,33	461509,25	475346,57	526364,84
podatek od nieruchomości	3381224,90	3445294,00	3548897,57	3545326,41	3656999,52
Podatek leśny	137892,96	137303,50	140576,67	136574,31	139441,81
podatek od środków transportowych	148889,33	177851,00	162228,16	157213,40	147903,04
karta podatkowa	1789,12	2120,42	1555,75	150,91	0,00
podatek od czynności cywilnoprawnych	207134	207931,37	225585,79	251415,74	350985,63
wpływy z opłaty skarbowej	25167,00	27295,50	28486,01	43051,34	34304,50
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	46444,69	42395,48	46062,34	44961,76	44517,97

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

Rysunek poniżej przedstawia porównanie dochodów własnych budżetu Gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca z analogicznym wskaźnikiem obliczonym dla innych gmin porównywanych z powiatu krośnieńskiego. Można zauważyć, że spośród wszystkich analizowanych jednostek, Gmina Korczyna posiada trzeci najwyższy wskaźnik. Na zbliżonym poziomie kształtuje się on w Gminie Jaśliska.

Rysunek 8. Udział dochodów własnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminach wiejskich powiatu krośnieńskiego w 2020 roku

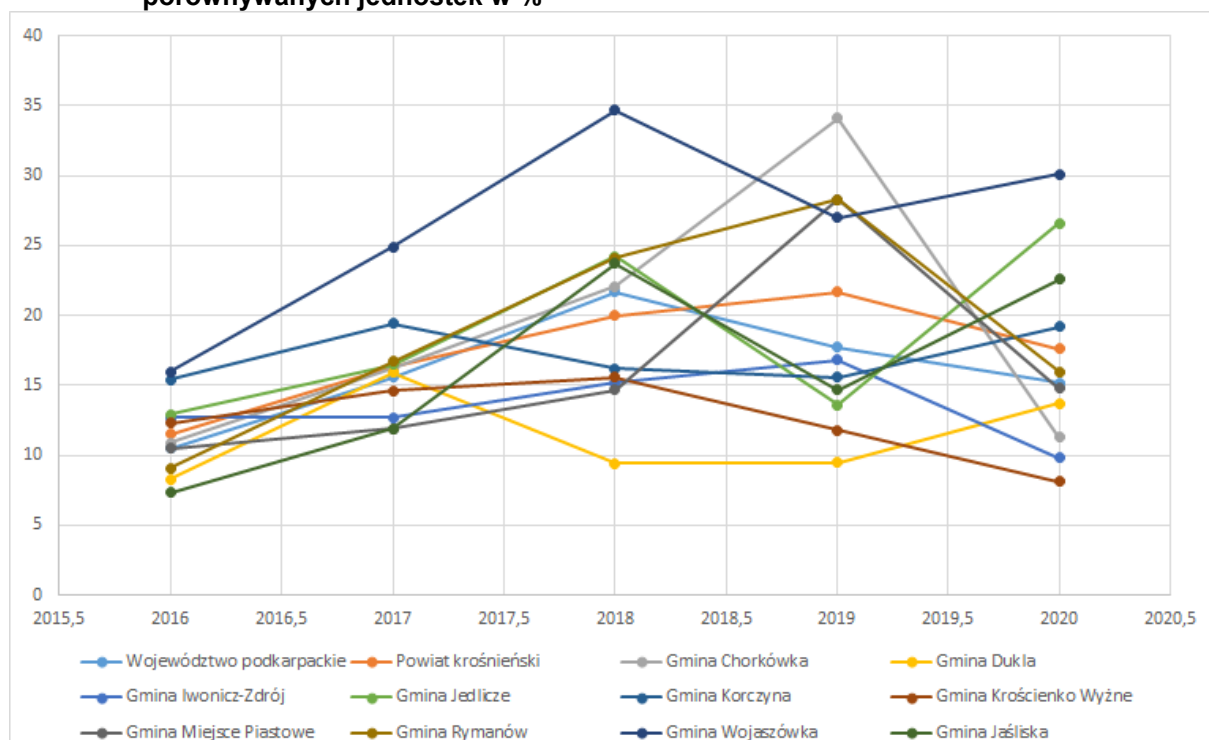
Wyszczególnienie	2020
	Udział dochodów własnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Gmina Chorkówka (wiejska)	1 674,80
Gmina Korczyna (wiejska)	1 900,56
Gmina Krościenko Wyżne (wiejska)	1 805,39
Gmina Miejsce Piastowe (wiejska)	1 768,01
Gmina Wojaszówka (wiejska)	1 523,79
Gmina Jaśliska (wiejska)	2 093,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród wydatków budżetu Gminy Korczyna największą rolę odgrywają wydatki bieżące. W 2020 roku wyniosły one 53 068 267,92 zł (80,8% wydatków budżetu ogółem). Wśród nich, największe wydatki zostały przeznaczone na realizację zadań w działach: Oświata i wychowanie (ponad 18 458 958,40 mln zł), Rodzina (ponad 18 548 613,52 mln zł) oraz Pomoc społeczna (ponad 2 785 489,35 mln zł).

Wydatki majątkowe w 2020 roku wyniosły ponad 12,6 mln zł (19,2% wydatków budżetu ogółem). Porównując udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetu Gminy, był to wynik wyższy niż średnia wyznaczona dla powiatu krośnieńskiego i województwa podkarpackiego, a także czwarty najwyższy wynik wśród wszystkich gmin powiatu krośnieńskiego. W analizowanym okresie udział wydatków inwestycyjnych w ogóle wydatków budżetu Gminy nie oscylował na stałym poziomie.

Tabela 8. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Korczyna na tle porównywanych jednostek w %

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Województwo podkarpackie	10,5	15,6	21,7	17,7	15,2
Powiat krośnieński	11,5	16,3	20,0	21,7	17,6
Gmina Chorkówka (wiejska)	10,9	16,2	22,1	34,1	11,3
Gmina Dukla (miejsko-wiejska)	8,3	15,9	9,4	9,5	13,7
Gmina Iwonicz-Zdrój (miejsko-wiejska)	12,7	12,7	15,2	16,8	9,8
Gmina Jedlicze (miejsko-wiejska)	12,9	16,5	24,2	13,6	26,6
Gmina Korczyna (wiejska)	15,4	19,4	16,2	15,6	19,2
Gmina Krościenko Wyżne (wiejska)	12,3	14,6	15,6	11,8	8,1
Gmina Miejsce Piastowe (wiejska)	10,5	11,9	14,7	28,3	14,8
Gmina Rymanów (miejsko-wiejska)	9,1	16,7	24,1	28,3	16,0
Gmina Wojaszówka (wiejska)	16,0	24,9	34,7	27,0	30,1
Gmina Jaślika (wiejska)	7,3	11,9	23,7	14,7	22,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Potencjał inwestycyjny

Tabela poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Korczyna na lata 2021-2031 zgodnie z Uchwałą Nr XL/317/21 Rady Gminy Korczyna z dnia 06.08.2021 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Gminy Korczyna.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z tabeli, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Korczyna pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań. Wskaźnik obsługi zadłużenia obliczono z uwzględnieniem ustawowych wyłączeń, określonych w art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Tabela 9. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Korczyna na lata 2021-2031

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Potencjał inwestycyjny	20,33 mln zł	4,00 mln zł	4,00 mln zł	4,00 mln zł	4,00 mln zł	4,00 mln zł	4,95 mln zł	4,95 mln zł	4,95 mln zł	4,95 mln zł	4,95 mln zł
Maksymalna obsługa zadłużenia	16,85 %	12,99 %	12,06 %	11,74 %	13,94 %	12,15 %	11,48 %	11,58 %	12,58 %	11,97 %	11,44 %
Faktyczna obsługa zadłużenia	6,63%	4,92%	4,54%	4,49%	4,16%	3,76%	2,72%	1,78%	1,36%	1,32%	1,28%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr XL/317/21 Rady Gminy Korczyna z dnia 06.08.2021 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Gminy Korczyna

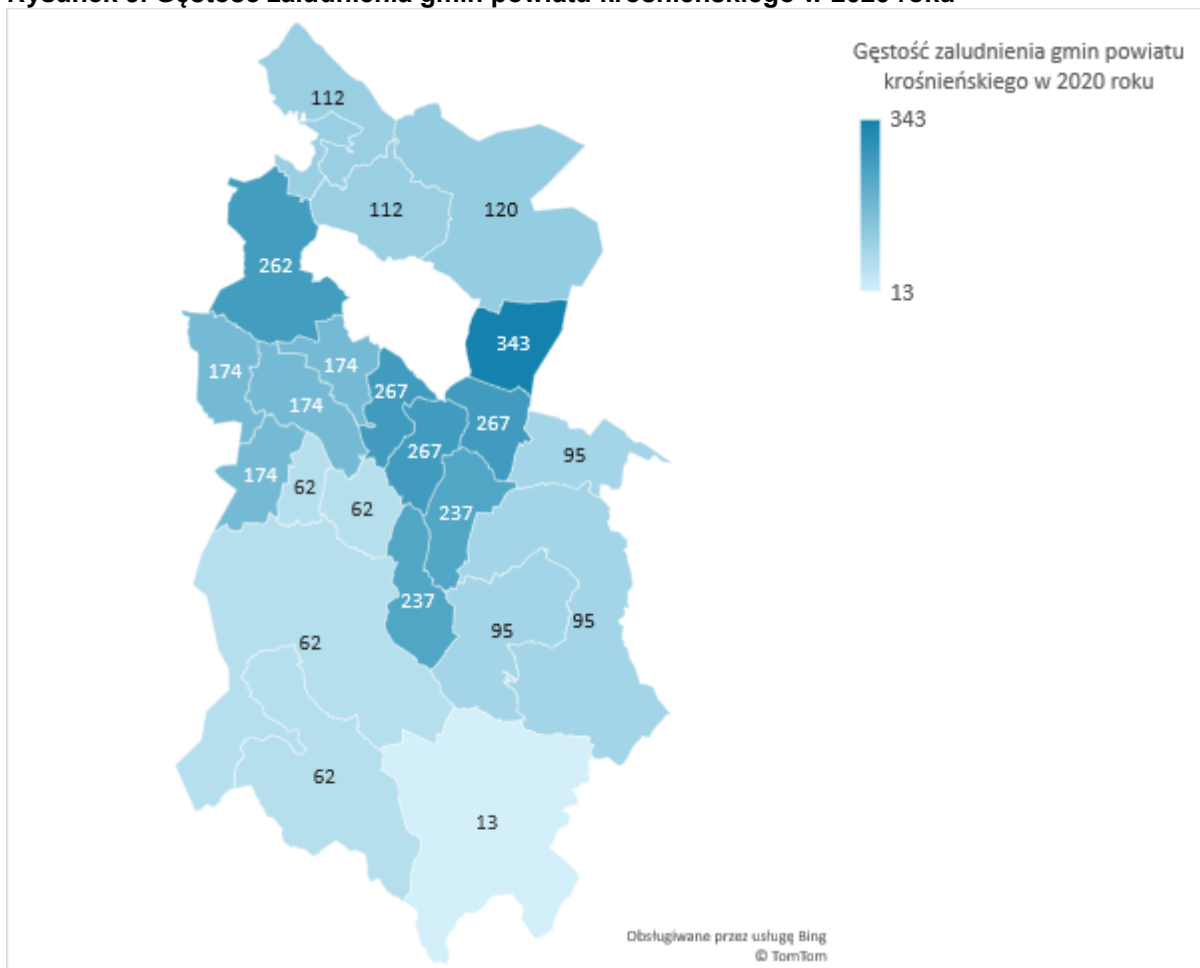
Dodatkowo w tabeli przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów). Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie realizacji Strategii (w latach 2022-2031) wyniesie ok. 45 mln zł.

III. CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

W Gminie Korczyna, na koniec 2020 roku, zameldowanych było 11 143 mieszkańców (10% całkowitej liczby mieszkańców zamieszkujących powiat krośnieński i 0,5% całkowitej liczby mieszkańców zamieszkujących województwo podkarpackie), co w przeliczeniu na jej powierzchnię stanowiło 120 os/km². Wynik dotyczący liczby mieszkańców, plasuje Gminę Korczyna na 6 miejscu wśród 10. gmin powiatu krośnieńskiego i również na 6. pod względem gęstości zaludnienia.

Rysunek 9. Gęstość zaludnienia gmin powiatu krośnieńskiego w 2020 roku

Wyszczególnienie	2020
Województwo podkarpackie	119
Powiat krośnieński	113
Gmina Chorkówka (wiejska)	174
Gmina Dukla (miejsko-wiejska)	62
Gmina Iwonicz-Zdrój (miejsko-wiejska)	237
Gmina Jedlicze (miejsko-wiejska)	262
Gmina Korczyna (wiejska)	120
Gmina Krościenko Wyżne (wiejska)	343
Gmina Miejsce Piastowe (wiejska)	267
Gmina Rymanów (miejsko-wiejska)	95
Gmina Wojaszówka (wiejska)	112
Gmina Jaślicka (wiejska)	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela poniżej przedstawia zmiany liczby ludności w gminach należących do powiatu krośnieńskiego w latach 2016-2020. Analiza przedstawionych w niej danych pokazuje, że w ciągu ostatnich pięciu lat liczba ludności w Gminie Korczyna ulegała stopniowemu wzrostowi do 2018 roku, po czym nastąpił jej spadek w 2019 i 2020 roku. Średnia dynamika jej spadku w tym okresie wyniosła 99,99%. Jednocześnie można zauważyć, iż jest to tendencja charakterystyczna dla połowy gmin z powiatu krośnieńskiego (w Gminach: Krościenko Wyżne, Miejsce Piastowe, Rymanów, Wojaszówka i Jaślicka dynamika zmian ludności przekroczyła 100%) wynikająca m.in. ze stopniowego odpływu mieszkańców z terenów wiejskich, na rzecz dużych i średnich miast. Wśród decydujących o tym fakcie czynników można wymienić panujące na przedmiotowych obszarach korzystniejsze warunki ekonomiczne dla rozwoju

budownictwa mieszkaniowego, bogaty rynek pracy, co wiąże się z wieloma funkcjami gospodarczymi miast. Odnosząc się do prognozy ludności do 2030 roku, na terenie Gminy Korczyna ma następować stały wzrost liczby mieszkańców, co będzie pozytywnie wpływać na gospodarkę Gminy, prowadząc m.in. do pozyskania kapitału ludzkiego oraz do rozwoju rynku zbytu, a w konsekwencji także do możliwości rozwoju działalności gospodarczej.

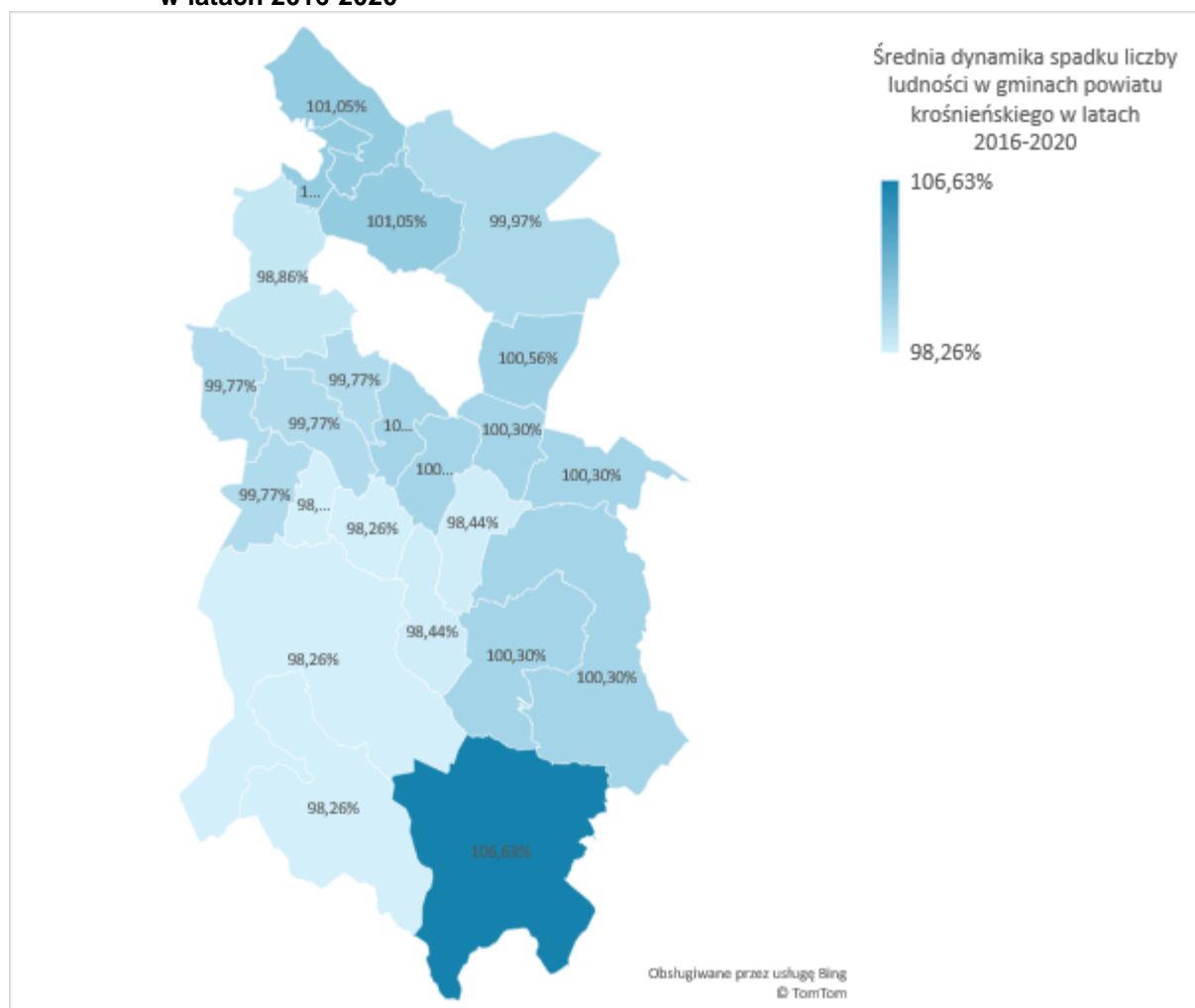
Tabela 10. Zmiany liczby ludności w jednostkach porównywalnych w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	Udział w 2020	Średnia dynamika
Województwo podkarpackie	2 127 656	2 129 138	2 129 015	2 127 164	2 121 229	100%	99,92%
Powiat krośnieński	112 193	112 481	112 414	112 283	111 905	100%	99,94%
Gmina Chorkówka (wiejska)	13 482	13 469	13 463	13 464	13 451	12,0%	99,94%
Gmina Dukla (miejsko-wiejska)	14 733	14 665	14 631	14 554	14 476	12,9%	99,56%
Gmina Iwonicz-Zdrój (miejsko-wiejska)	10 958	10 945	10 885	10 886	10 787	9,6%	99,61%
Gmina Jedlicze (miejsko-wiejska)	15 512	15 497	15 449	15 432	15 335	13,7%	99,71%
Gmina Korczyna (wiejska)	11 146	11 179	11 212	11 207	11 143	10,0%	99,99%
Gmina Krościenko Wyżne (wiejska)	5 570	5 610	5 645	5 613	5 601	5,0%	100,14%
Gmina Miejsce Piastowe (wiejska)	13 664	13 675	13 684	13 691	13 705	12,2%	100,07%
Gmina Rymanów (miejsko-wiejska)	15 830	15 891	15 905	15 922	15 877	14,2%	100,07%
Gmina Wojaśzówka (wiejska)	9 263	9 325	9 323	9 329	9 360	8,4%	100,26%
Gmina Jaśliska (wiejska)	2 035	2 225	2 217	2 185	2 170	1,9%	101,71%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba zarejestrowanych mieszkańców we wszystkich sołectwach w Gminie Korczyna zmniejszyła się w latach 2016-2020 z poziomu 11 146 osób do poziomu 11 143 osoby.

Rysunek 10. Średnia dynamika zmian liczby ludności w gminach powiatu krośnieńskiego w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Średnia dynamika
Gmina Chorkówka (wiejska)	99,77%
Gmina Dukla (miejsko-wiejska)	98,26%
Gmina Iwonicz-Zdrój (miejsko-wiejska)	98,44%
Gmina Jedlicze (miejsko-wiejska)	98,86%
Gmina Korczyna (wiejska)	99,97%
Gmina Krościenko Wyżne (wiejska)	100,56%
Gmina Miejsce Piastowe (wiejska)	100,30%
Gmina Rymanów (miejsko-wiejska)	100,30%
Gmina Wojaśzówka (wiejska)	101,05%
Gmina Jaślica (wiejska)	106,63%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy Korczyna można w ostatnich latach zaobserwować niski wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców (-2,33 w roku 2020). Wskaźnik ten kształtuje się na nieco niższym poziomie jak obliczony dla całości powiatu krośnieńskiego oraz nieco wyższym niż dla województwa podkarpackiego. Należy jednak zauważyć, że w ciągu ostatnich pięciu lat wykazywał on stałą tendencję spadkową i ulegał ciągłemu obniżeniu z poziomu -0,58 w roku 2016 do -2,33 w roku 2020.

Niski poziom przyrostu naturalnego w Gminie Korczyna w latach 2016-2020 jest także pochodną ujemnego salda migracji.

Struktura zameldowań wskazuje, że na terenie Gminy Korczyna częściej meldują się osoby, które poprzednio zamieszkiwały tereny wiejskie (wskaźnik zameldowań ze wsi w ostatnich pięciu latach kształtował się na poziomie 50,5%, wskaźnik zameldowań z miast – 44,2%). Szczegółowe dane dotyczące liczby wymeldowań wskazują iż mieszkańcy Gminy Korczyna w większym stopniu przenoszą się do miast (wskaźnik liczby wymeldowań na tereny miejskie w ciągu ostatnich pięciu lat oscylował na poziomie ponad 53%, a na tereny wiejskie na poziomie blisko 47%). W analizowanym przedziale odnotowano łącznie 3 wymeldowania za granicę kraju. Wśród najważniejszych powodów wymeldowań

z terenu Gminy Korczyna można wymienić przyczyny zawodowe (np. poszukiwanie lepszych perspektyw zawodowych, większego rynku pracy), ekonomiczne (np. relatywnie wyższych zarobków), edukacyjne (np. podjęcie studiów na uczelniach wyższych w Rzeszowie oraz innych miastach akademickich w Polsce) oraz osobiste (np. związane z założeniem rodziny).

Porównując wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców w Gminie Korczyna, do analogicznego wskaźnika obliczonego dla pozostałych gmin powiatu krośnieńskiego, można zauważyć że kształtuje się on na relatywnie niskim poziomie. W powiecie krośnieńskim zdecydowanie korzystniejszymi wartościami tego wskaźnika mogą wykazać się jedynie: Gmina Rymanów (-0,44) i Gmina Krościenko Wyżne (-1,25). Natomiast wyższa wartość przedmiotowego wskaźnika występuje w pozostałych siedmiu gminach powiatu.

Inaczej przedstawia się porównanie wskaźnika salda migracji na 1000 mieszkańców obliczonego dla poszczególnych gmin powiatu krośnieńskiego. Można zauważyć, że w Gminie Korczyna kształtuje się on także na niekorzystnym poziomie. W powiecie krośnieńskim zdecydowanie korzystniejszymi wartościami tego wskaźnika mogą wykazać się: Gmina Wojaszówka (3,70), Gmina Miejsce Piastowe (2,30), Gmina Chorkówka (2,20), Gmina Jedlicze (-0,30), Gmina Krościenko Wyżne (-0,90) i Gmina Dukla (-1,90). Natomiast niższe wskaźniki niż notowane w Gminie Korczyna ma tylko Gmina Rymanów, Gmina Iwonicz-Zdrój i Gmina Jaślicka.

Tabela 11. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w gminach powiatu krośnieńskiego w latach 2016-2020

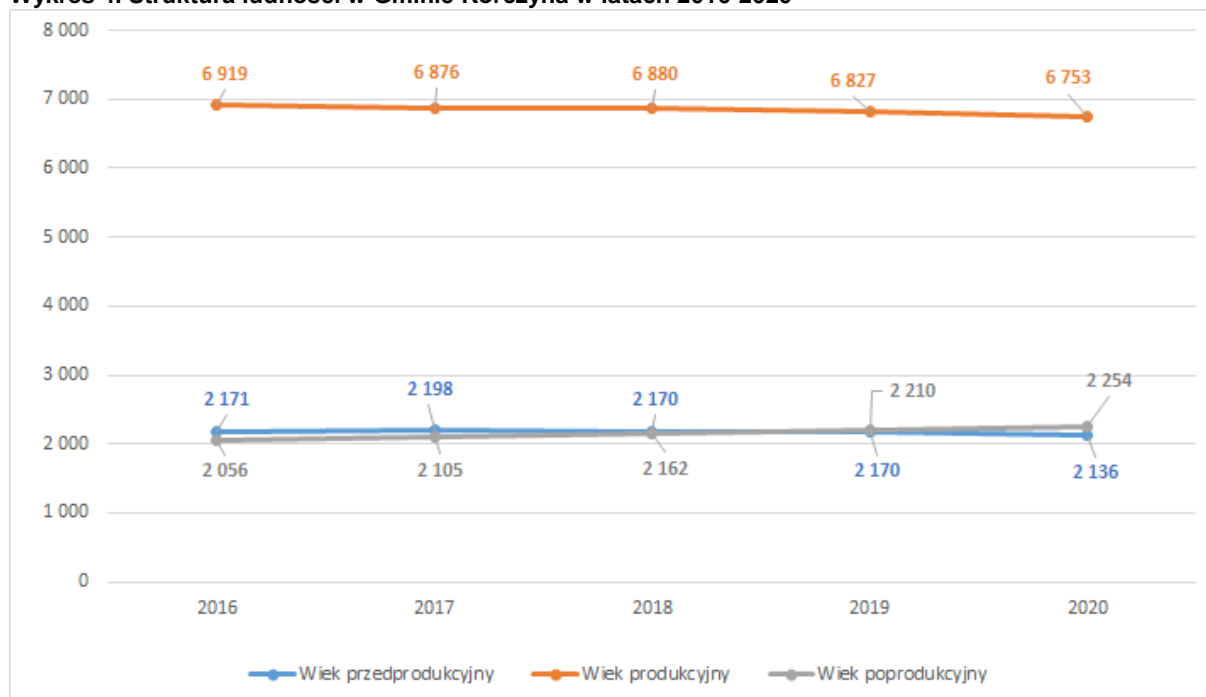
Wyszczególnienie	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2020r.	Zmiana wskaźnika od 2016r.	2020r.	Zmiana wskaźnika od 2016r.
Województwo podkarpackie	-2,15	-2,70	-0,90	-0,10
Powiat krośnieński	-2,78	-3,26	-1,20	-1,30
Gmina Chorkówka (wiejska)	-2,68	-4,68	2,20	0,90
Gmina Dukla (miejско-wiejska)	-3,18	-3,72	-1,90	-0,10
Gmina Iwonicz-Zdrój (miejско-wiejska)	-3,99	-3,71	-5,90	-3,20
Gmina Jedlicze (miejско-wiejska)	-4,70	-3,34	-0,30	-0,30
Gmina Korczyna (wiejska)	-2,33	-1,79	-3,20	-4,50
Gmina Krościenko Wyżne (wiejska)	-1,25	-3,94	-0,90	2,10
Gmina Miejsce Piastowe (wiejska)	-3,14	-3,87	2,30	-0,60
Gmina Rymanów (miejско-wiejska)	-0,44	-1,77	-4,40	-4,80
Gmina Wojaszówka (wiejska)	-2,35	-2,46	3,70	2,70
Gmina Jaślicka (wiejska)	-4,15	-5,13	-8,30	-5,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wraz ze zmianą liczby mieszkańców Gminy Korczyna, zmienia się też liczba osób w poszczególnych grupach wiekowych. W ciągu ostatnich pięciu lat liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 35 osób, w wieku produkcyjnym o 166 osób. Z kolei liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 198 osób. Na uwagę zasługuje fakt, w jaki sposób zmienia się procentowy udział osób w poszczególnych grupach wiekowych w ogólnej liczbie mieszkańców. Można zaobserwować wzrost znaczenia dwóch grup: przedprodukcyjnej oraz poprodukcyjnej. W przypadku pierwszej z wymienionych jej udział spadł z 19,5% do 19,2%, zaś w przypadku drugiej wzrost nastąpił z poziomu 18,4% do 20,2%. Wyraźnie spada też udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców: z 62,1% do 60,6%.

Wzrostowy trend w zakresie odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców jest charakterystyczny dla wszystkich gmin powiatu krośnieńskiego. Na uwagę zasługuje jednak fakt, iż w gminach takich jak Krościenko Wyżne, Chorkówka i Iwonicz-Zdrój wskaźnik ten kształtuje się na zdecydowanie niższym poziomie niż w Gminie Korczyna (wartości dla roku 2020, wyniosły odpowiednio: 18,7, 19,7% i 19,9%,). W pozostałych gminach powiatu krośnieńskiego wskaźnik ten w roku 2020 kształtował się na zbliżonym poziomie jak w Gminie Korczyna. Wyjątek stanowią jedynie Gmina Jedlicze – 21,3% i Gmina Rymanów – 21,1%.

Wykres 4. Struktura ludności w Gminie Korczyna w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pogłębiona analiza struktury demograficznej Gminy Korczyna pokazuje także, że wyraźnie zmniejsza się w niej odsetek mieszkańców w tzw. wieku kreatywnym (ludność w wieku 25-34 lata). Wysoka wartość tego wskaźnika pozytywnie wpływa na Gminę, ponieważ wskazuje na liczbę mieszkańców, którzy mogą stanowić główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego JST. W Gminie Korczyna wskaźnik ten w ciągu ostatnich pięciu lat spadł o 1,3 pkt proc. I choć jest to tendencja charakterystyczna zarówno dla województwa podkarpackiego, powiatu krośnieńskiego oraz innym gmin wiejskich powiatu krośnieńskiego należy zwrócić uwagę, że w wymiarze długofalowym może przynieść to negatywne skutki dla funkcjonowania Gminy (np. zmniejszenie liczby osób aktywnych zawodowo, odpływ wysoko wykwalifikowanej kadry pracowniczej, spadek atrakcyjności inwestycyjnej Gminy).

Jednocześnie w Gminie Korczyna rośnie wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego, odzwierciedlający stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym – z poziomu 23% w roku 2016 do poziomu 25,6% w roku 2020. I choć jego wartość kształtuje się na zbliżonym poziomie jak w powiecie krośnieńskim i nieco wyższym niż w pozostałych gminach wiejskich powiatu oraz na poziomie wyraźnie niższym niż w całym województwie podkarpackim to jego dynamika wzrostu jest najniższa na tle wszystkich jednostek porównywalnych. W przyszłości może to skutkować na terenie Gminy wzrostem zapotrzebowania na usługi społeczne dostosowane dla seniorów.

Tabela 12. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Korczyna w 2016 i 2020 roku

Wyszczególnienie	mieszkańcy w wieku kreatywnym (%) ³			senioralne obciążenie demo-graficzne (%) ⁴		
	2016	2020	dynamika	2016	2020	dynamika
Województwo podkarpackie	16,13%	14,61%	90,6%	29,8%	34,0%	114,10%
Powiat krośnieński	15,3%	14,2%	92,5%	22,3%	25,5%	114,35%
Gminy wiejskie powiatu krośnieńskiego	14,9%	13,9%	93,5%	22,3%	24,9%	111,65%
Gmina Korczyna	15,7%	14,4%	91,3%	23,0%	25,6%	111,30%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognozy opracowane przez Główny Urząd Statystyczny wskazują, że w perspektywie do 2030 roku liczba ludności Gminy Korczyna będzie stale rosła, aż do poziomu 11 288 osób. Stale rosłać będzie udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności Gminy – do poziomu 23,3%. Jednocześnie stopniowo spadać będzie udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności – do poziomu 58,8%. Saldo migracji utrzymywać się będzie na stosunkowo wysokim dodatnim poziomie (+10 osób w roku 2030), z tendencją wzrostową w porównaniu do stanu obecnego. Przyrost naturalny

³ ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

⁴ ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

do 2025 roku utrzymywać się będzie także na dodatnim, ale wyraźnie malejącym poziomie, a w kolejnych pięciu latach osiągnie wartość ujemną (-11 w roku 2030). Liczba urodzeń będzie spadać do prognozowanego poziomu 95 osób w roku 2030, a rosnąć będzie liczba zgonów - 106 osób w roku 2030.

Tabela 13. Prognoza liczby ludności dla Gminy Korczyna na lata 2021-2030

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Wiek przedprodukcyjny	2 169	2 183	2 183	2 164	2 126	2 110	2 075	2 059	2 042	2 020
Wiek produkcyjny	6 800	6 755	6 709	6 699	6 719	6 692	6 688	6 663	6 644	6 640
Wiek poprodukcyjny	2 249	2 293	2 353	2 394	2 424	2 475	2 518	2 562	2 600	2 628

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030, GUS, Warszawa, sierpień 2017.

Powyższa prognoza w wymiarze krajowym wskazuje przede wszystkim na silny rozwój głównych aglomeracji miejskich wraz z przyległymi do nich obszarami, które będą przyciągać swym potencjałem ludność z obszarów bardziej peryferyjnych. Postępować będzie proces suburbanizacji, który będzie prowadził do powiększania się obszarów poszczególnych aglomeracji i znaczącego wzrostu ludności w gminach przyległych do wielkich miast. Gmina Korczyna znajdzie się w przyszłości pod wpływem opisywanych powyżej procesów.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola i żłobki

Na terenie Gminy Korczyna funkcjonuje 1 przedszkole oraz oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych w: Iskrzynie, Komborni, Węglówce i Krasnej dla których organem prowadzącym jest Gmina Korczyna, do których w roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało 286 dzieci.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące liczby dzieci uczęszczających do przedszkola publicznego oraz oddziałów przedszkolnych, których organem prowadzącym jest samorząd gminny. Najwięcej dzieci w roku szkolnym 2020/2021 uczęszczało do Przedszkola w Korczynie. Średnia wielkość oddziału w oddziałach przedszkolnych waha się w przedziale 23 do 25 osób. Przedszkole Samorządowe w Korczynie jest otwarte w godzinach 6.30-16.30. Oddziały przedszkolne są otwarte są w godzinach: w Szkole Podstawowej w Iskrzynie 7.00-16.00, Szkole Podstawowej w Komborni 8.00-13.30, Szkole Podstawowej w Węglówce 8.00-13.30 i Szkole Podstawowej w Krasnej 8.00-13.30.

Tabela 14. Opieka przedszkolna na terenie Gminy Korczyna (jednostki publiczne dla których organem prowadzącym jest samorząd gminny) – rok szkolny 2019/2020

Wyszczególnienie	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Godziny otwarcia
Przedszkola i oddziały przedszkolne				
Przedszkole Samorządowe w Korczynie	181	8	23	6.30-16.30
Szkoła Podstawowa w Iskrzynie	29	2	15	7.00-16.00
Szkoła Podstawowa w Komborni	21	1	20	8.00-13.30
Szkoła Podstawowa w Węglówce	25	2	13	8.00-13.30
Szkoła Podstawowa w Krasnej	30	2	15	8.00-13.30

Źródło: opracowanie własne

W 2020 roku zakończono III etap prac służących rozbudowie, nadbudowie i przebudowie budynku Przedszkola Samorządowego w Korczynie na funkcję Przedszkola i Żłobka.

Tabela 15. Opieka nad dziećmi w wieku przedszkolnym w Gminie Korczyna w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba dzieci z terenu Gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	53	55	59	60	52
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie Gminy (os.)	14	16	15	16	17
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	651,95	670,59	691,42	807,95	885,70

Źródło: opracowanie własne

Tabela powyżej przedstawia szczegółowe dane opisujące system opieki przedszkolnej w Gminie Korczyna. Do przedszkoli mających swoją siedzibę na terenie Gminy w roku 2020 uczęszczało 17 dzieci

posiadających miejsce zamieszkania na terenie innych JST. Jednocześnie w każdym z opisywanych lat liczba dzieci z terenu Gminy Korczyna, która uczęszczała do przedszkoli na terenie innych gmin przekraczała 50 osób. Wyraźnie widać jednak zarysowujący się trend obrazujący napływ dzieci z innych gmin do przedszkoli funkcjonujących w Gminie Korczyna. Taka sytuacja może wynikać ze wzrostu liczby dostępnych miejsc przedszkolnych oraz polepszeniu jakości opieki przedszkolnej sprawowanej przez jednostki z terenu Gminy.

Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym wyniósł w 2020 roku 885,70 zł i był przeciętnie wyższy o 35,9 % niż w roku 2016.

Tabela poniżej przedstawia wskaźnik liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Korczyna na tle powiatu krośnieńskiego i województwa podkarpackiego. Wynika z niego, że poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej w Gminie jest stosunkowo wysoki i prezentuje porównywalny poziom jak cały powiat krośnieński i gminy wiejskie powiatu. W 2020 roku, w Gminie Korczyna, średnio 767 na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczało do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych. Jednocześnie analiza wskaźnika liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat dla Gminy Korczyna w stosunku do poszczególnych gmin powiatu krośnieńskiego pokazuje, że jego wartość dla Gminy Korczyna w ciągu ostatnich 4 lat stale rośnie.

Tabela 16. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Korczyna na tle porównywanych jednostek

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Województwo podkarpackie	773	815	849	862
Powiat krośnieński	688	711	723	764
Gminy wiejskie powiatu krośnieńskiego	712	745	750	764
Gmina Korczyna	734	730	725	767

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Edukacja szkolna

W Gminie Korczyna działa 5 publicznych szkół podstawowych: w Korczynie, Iskrzynie, Komborni, Węglówce i Krasnej. Wykaz szkół publicznych przedstawia poniższa tabela. W roku szkolnym 2019/2020 do publicznych szkół podstawowych uczęszczało w sumie 1009 uczniów. Największa ich część szkoliła się w Szkole Podstawowej w Korczynie.

Tabela 17. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Korczyna

Szkoła	Liczba uczniów	Liczba etatów nauczycieli	Liczba oddziałów w szkole	Średnia wielkość oddziału
Szkoła Podstawowa w Korczynie	546	56,74	27	20,2
Szkoła Podstawowa w Iskrzynie	122	17,32	8	15,3
Szkoła Podstawowa w Komborni	132	15,79	8	16,5
Szkoła Podstawowa w Węglówce	56	15,19	8	7
Szkoła Podstawowa w Krasnej	45	9,86	8	5,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Korczynie

Stan szkół publicznych na terenie Gminy jest zróżnicowany. Wśród najpoważniejszych działań inwestycyjnych niezbędnych do przeprowadzenia w najbliższym czasie w części szkół można wymienić: wymiana sieci c.o. w Szkole Podstawowej w Korczynie oraz częściowa modernizacja sieci c.o. w szkołach podstawowych w Komborni, Iskrzynie, - wymiana nawierzchni placów zabaw w szkołach podstawowych w Iskrzynie, Komborni, Węglówce, Krasnej, - częściowy remont instalacji elektrycznej w szkołach podstawowych w Iskrzynie, Komborni. Szczegółowe dane dotyczące szkół publicznych na terenie Gminy Korczyna obrazuje poniższa tabela.

Tabela 18. Wyposażenie szkół podstawowych w Gminie Korczyn

Placówka	Sale lekcyjne	Pracownie komputerowe	Komputery do użytku uczniów (szt.)	Pracownie językowe	Projektory multimedialne (szt.)	Tablice multimedialne (szt.)	Monitoring szkolny	Szafki dla każdego ucznia	Toalety/prysznice	Biblioteka	Świetlica	Godziny otwarcia świetlicy [tyg]	Stolówka z kuchnią	Miejsce do wydawania i spożywania posiłków	Pomieszczenie do prowadzenia zajęć w-f		Gabinet pielęgniarstwa	Plac zabaw	Boisko z sztuczną nawierzchnią	Boisko z innym typem nawierzchni	Parkingi dla kadry/rodziców
															Sala sportowa	Pomieszczenia do ćwiczeń					
Szkoła Podstawowa w Korczynie	31	2	60	2	33	1	1	tak	tak	tak	3	90	tak	tak	2	2	tak	tak	1	0	tak
Szkoła Podstawowa w Iskrzynie	10	1	36	0	2	2	1	tak	tak	tak	1	21	nie	tak	1	0	tak	tak	1	0	tak
Szkoła Podstawowa w Komborni	9	1	26	0	7	0	1	nie	tak	tak	1	20	nie	tak	1	0	tak	tak	1	0	tak
Szkoła Podstawowa w Węglówce	10	1	28	0	7	2	0	nie	tak	tak	0	16	nie	tak	1	0	tak	tak	0	1	tak
Szkoła Podstawowa w Krasnej	7	1	19	0	2	2	0	nie	tak	tak	0	5	nie	nie	0	1	tak	tak	0	1	tak

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Korczynie

Dowóz uczniów do szkół na terenie Gminy Korczyna prowadzony jest przez firmę zewnętrzną wyłonioną na podstawie przetargu nieograniczonego. Dowozem objęte są dzieci z następujących sołectw: Czarnorzeki, Wola Komborska, Korczyna, Kombornia.

Tabela poniżej przedstawia wyniki, jakie uzyskali uczniowie uczęszczający do szkół podstawowych mieszczących się na terenie Gminy Korczyna podczas ostatniej edycji egzaminu ósmoklasisty (2020). Wyniki uzyskane przez uczniów ze wszystkich egzaminów w roku 2020 są m.in. pochodną zamknięcia szkół w marcu w związku z epidemią koronawirusa. Wyraźnie widać, że sytuacja ta uniemożliwiła optymalne przygotowanie się dzieci do przeprowadzanych testów.

Bardziej szczegółowa analiza wskazuje na istnienie istotnych różnic w poziomie kształcenia pomiędzy poszczególnymi szkołami. Wśród wszystkich szkół publicznych najlepsze wyniki uzyskiwane są przez Szkołę Podstawową w Komborni oraz w Iskrzyni, co świadczy o ich wyższym poziomie kształcenia na tle innych szkół podstawowych z terenu Gminy. Zdecydowanie najgorsze wyniki osiągane są przez uczniów szkoły w Węglówce i Komborni.

Porównując średnie wyniki uzyskiwane przez szkoły zlokalizowane na terenie Gminy do średnich wyników osiąganych przez szkoły powiatu krośnieńskiego, województwa podkarpackiego można zauważyć, że są one wyższe niż w jednostkach nadrzędnych. Świadczy to o wyższym poziomie nauczania szkół w Gminie w odniesieniu do pozostałych szkół powiatu i regionu.

Stosunkowo wysoki poziom kształcenia w szkołach zlokalizowanych na terenie Gminy Korczyna potwierdzają także wyniki egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w latach 2016-2019. Średnie wyniki osiągane przez uczniów szkół gimnazjalnych z terenu Gminy były porównywalne do średnich wyników uzyskanych w jednostkach porównywanych.

Tabela 19. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Korczyna

Wyszczególnienie	Język polski w skali procentowej	Matematyka w skali procentowej	Język angielski w skali procentowej
Szkoła Podstawowa w Korczynie	63	50	52
Szkoła Podstawowa w Iskrzyni	68	54	59
Szkoła Podstawowa w Komborni	72	63	54
Szkoła Podstawowa w Węglówce	67	51	42
Szkoła Podstawowa w Krasnej	68	51	50
Gmina Korczyna	66,2	52,93	53,08
Powiat krośnieński	61,35	46,54	49,83
Województwo podkarpackie	60,77	47,77	52,84

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Korczynie

Kultura i sport

Organizatorem i koordynatorem większości przedsięwzięć kulturalnych na terenie Gminy Korczyna jest Gminny Ośrodek Kultury (GOK) w Korczynie oraz Gminna Biblioteka Publiczna (GBP) w Korczynie.

Do podstawowych GOK należy organizacja imprez, koncertów spektakli oraz wernisaży. W ramach Ośrodka swoje zajęcia prowadzą sekcje tańca, śpiewu oraz nauki gry na instrumentach. Ośrodek udostępnia także sale do prób zespołów muzycznych oraz kompleks boisk sportowych ORLIK w Korczynie do prowadzenia zajęć sportowo-rekreacyjnych. Koordynuje także prace świetlic wiejskich zlokalizowanych na terenie Gminy.

Przy Ośrodku Kultury działają: Zespół Korczyna, Chór Chorus oraz Ognisko muzyczne, w którym sześćdziesięcioro uczestników pobiera naukę gry na instrumentach oraz szkoli swoje umiejętności wokalne, Zespół Taneczny Płomyki.

W skład struktury organizacyjnej GOK wchodzi:

- Galeria Dworu Szeptyckich
- Muzeum Ziemi Korczyńskiej,
- Sala pamięci w Komborni,
- Klub Emerytów i Rencistów,
- Centrum Historyczno – Kulturalne w Czarnorzekach,

- Klub Pod Igłą i Szydełkiem,
- KGW Korczyna,
- KGW Korczyna-Sporne,
- KGW Kombornia,
- KGW Czarnorzeki,
- KGW Iskrzynia,
- KGW Krasna,
- KGW Wola Komborska,
- KGW Węglówka.

Gminny Ośrodek Kultury w Korczynie posiada dużą bazę lokalową, a także szeroką ofertę różnego rodzaju zajęć zarówno o charakterze artystycznym jak i hobbystycznym, skierowaną do każdej grupy wiekowej. Poza licznymi działalnościami całorocznymi należy zauważyć, że na terenie gminy odbywa się 8 cyklicznych imprez kulturalnych, tj.:

- Przegląd Pieśni i Muzyki Ludowej Kropa,
- Dożynki Gminne,
- Bieg do Prządek,
- Dogtreking
- Noc Nietoperzy,
- Orszak Trzech Króli
- Wyścig Górski Prądky,
- Jarmark Korczyński.

Ze względu na zaistniałą sytuację związaną z Covid -19 w roku 2020 imprezy plenerowe o zasięgu międzynarodowym jak i lokalnym zostały odwołane. W czasie pandemii GOK w Korczynie realizował swoją działalność kulturalną, przenosząc część działań do sieci internetowej, gdzie udało się przeprowadzić warsztaty teatralne, kulinarne, plastyczne, konkursy, czytanie bajek online oraz promocję lokalnej twórczości artystów ludowych.

Gminna Biblioteka Publiczna im. Jana Zycha w Korczynie jest samorządową instytucją kultury, której organizatorem jest Gmina Korczyna.

Do podstawowych zadań Gminnej Biblioteki Publicznej im. Jana Zycha w Korczynie należy: gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, udostępnianie zbiorów na miejscu i wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie działalności informacyjnej oraz kulturalnej i oświatowej mającej na celu promocję książki i czytelnictwa.

W skład struktury organizacyjnej GBP wchodzi:

- Biblioteka gminna w Korczynie obejmująca: Oddział dla Dorosłych, Oddział dla Dzieci, Czytelnię połączoną z Czytelnią Internetową, Kącik dla Dzieci oraz Salę Wystaw,
- Filia biblioteczna w Komborni, z wyodrębnioną Wypożyczalnią dla dorosłych i dzieci, Czytelnią z bezpłatnym dostępem do Internetu oraz Kącikiem Malucha.

Z powodu pandemii działania kulturalno-oświatowe wymagające fizycznej obecności uczestników, zostały odwołane, natomiast cały czas, z wyjątkiem całkowitego zamknięcia placówki, organizowane były ekspozycje w Sali Wystaw, prowadzone były także relacje z wystaw, promocja czytelnictwa oraz podawane były bieżące informacje dotyczące działalności placówki poprzez stronę biblioteki.

Do obiektów sportowo-rekreacyjnych zlokalizowanych w Gminie Korczyna należą:

- Obiekty przyszkolne w tym nowoczesne boiska wielofunkcyjne przy szkołach podstawowych w Iskrzyni, Komborni,
- Stadiony sportowe w Korczynie, Komborni, Iskrzyni, Krasnej, Węglówce, Czarnorzekach i Korczynie - Sporne.

Boiska szkolne przy 3 szkołach mogą być wizytówką gminy i dają bardzo dobrą bazę do rozwijania aktywności sportowej wśród uczniów, jak również przez swoją ogólnodostępność wśród pozostałych mieszkańców gminy. Przebudowy wymagają boiska szkolne przy Szkole Podstawowej w Węglówce i Krasnej, w zakresie położenia nowej nawierzchni.

W Gminie Korczyna aktywnych jest 7 klubów sportowych skupiających głównie adeptów piłki nożnej oraz siatkówki:

- Kotwica Korczyna (piłka nożna),
- Iskra Iskrzynia (piłka nożna),

- Iskra Iskrzynia (tenis stołowy),
- Dwór Kombornia (piłka nożna),
- Rotar Węglówka (piłka nożna),
- KS GOLDEN Masters Korczyna (tenis stołowy),
- KTS Wola Komborska (tenis stołowy),
- Prądko-Ski Korczyna (narciarstwo biegowe).

W Gminie popularne są także strefy aktywnego wypoczynku (place zabaw i siłownie zewnętrzne). Place zabaw znajdują się przy wszystkich szkołach i posiadają sztuczne bezpieczne nawierzchnie. Siłownie zewnętrzne zlokalizowane są w Korczynie, Korczynie - Sporne, Iskrzyni, Komborni i Węglówce.

Budżet obywatelski

Budżet obywatelski, zwany również partycypacyjnym, jest demokratycznym procesem, w ramach którego mieszkańcy współdecydują o wydatkach publicznych w gminie, w perspektywie kolejnego roku budżetowego. Polega on na tym, że mieszkańcy zgłaszają propozycje projektów do budżetu, które następnie są analizowane pod kątem możliwości realizacji. Stwarza to możliwość do rzeczywistego i bezpośredniego współdecydowania przez mieszkańców o tym, na co zostanie wydana część budżetu gminy, promowania własnych pomysłów na rzecz mieszkańców, co przyczynia się do poprawy funkcjonowania całej gminy.

Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie Gminy zlokalizowany jest jeden posterunek policji w Korczynie oraz 7 jednostek ochotniczej straży pożarnej:

- OSP Korczyna (KSRG).
- OSP Korczyna-Sporne.
- OSP Kombornia (KSRG).
- OSP Iskrzynia (KSRG).
- OSP Krasna.
- OSP Węglówka.
- OSP Wola Komborska.

Ochotnicze straże pożarne Gminy Korczyna ściśle współdziałają z jednostką organizacyjną Państwowej Straży Pożarnej (PSP) oraz innymi podmiotami i instytucjami w celu zapewnienia bezpieczeństwa obywateli na terenie swego działania lub wspomagają sąsiednie obszary w ramach odwołów operacyjnych lub uzgodnień o pomocy wzajemnej.

Wśród najczęściej występujących na obszarze Gminy zagrożeń dla zdrowia i życia mieszkańców można wymienić pożary oraz wypadki drogowe. Liczbę powyższych zdarzeń w latach 2016-2020 przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 20. Pożary i wypadki na terenie Gminy Korczyna w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
pożary	23	22	30	20	52
miejscowe zagrożenia	68	76	88	170	229

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Korczyna

Zapewnieniu bezpieczeństwa mieszkańców oraz ich mienia służy także monitoring zainstalowany na obiektach użyteczności publicznej.

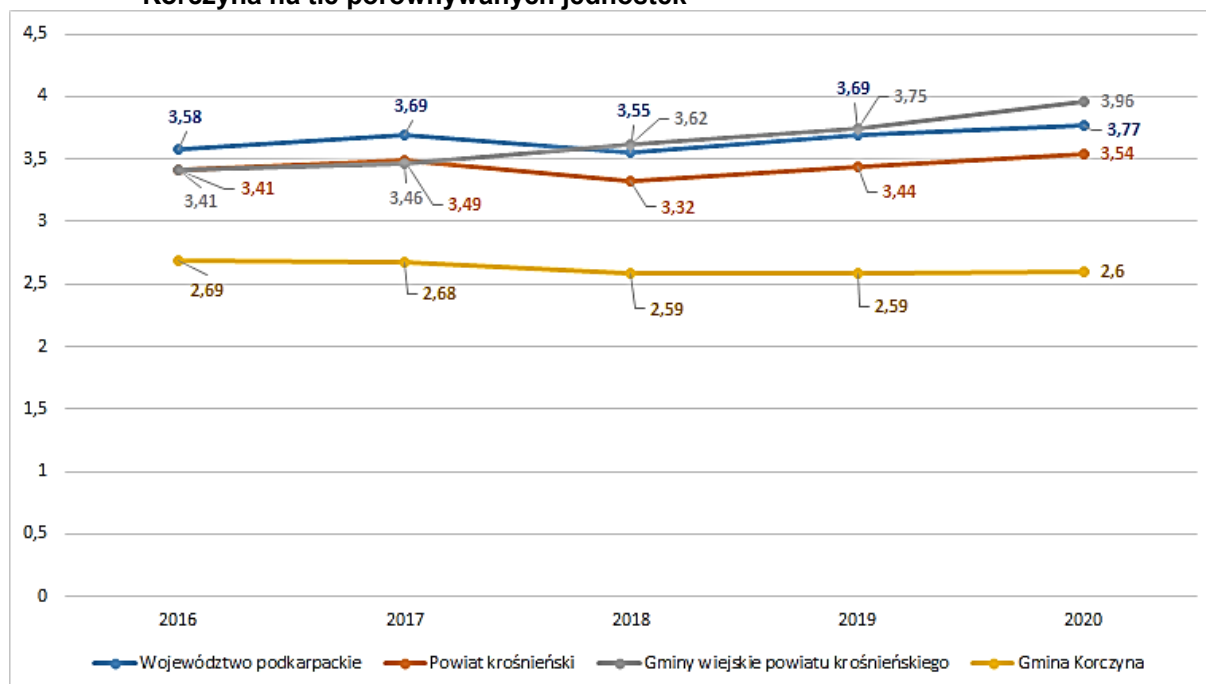
Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne

Według stanu na rok 2020 na terenie Gminy Korczyna działa 29 organizacji pozarządowych, stowarzyszeń oraz fundacji. Są to organizacje o charakterze sportowym, oświatowym, kulturalnym, religijnym, społecznym, historycznym lub innym. Do ich głównych zadań należy wsparcie działań z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu, kultury, sztuki, oświaty, promocji zdrowego trybu życia czy dziedzictwa narodowego. W ramach realizacji tych zadań organizacje te zajmują się prowadzeniem placówek profilaktyczno-środowiskowych, prowadzeniem terapii i poradnictwa na rzecz osób uzależnionych, organizacją warsztatów, pikników kulturalnych, konkursów, wydarzeń sportowych i spotkań twórczych, itp.

Wykres poniżej przedstawia liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 1 tys. mieszkańców w Gminie Korczyna, gminach wiejskich powiatu krośnieńskiego oraz samym powiecie krośnieńskim i województwie podkarpackim.

Na jego podstawie można zauważyć, że w ostatnich latach liczba ta utrzymywała się na podobnym poziomie. Jednocześnie jest to wynik najniższy spośród wszystkich analizowanych jednostek. Średnia wyznaczona dla powiatu krośnieńskiego w ostatnim badanym roku to 3,54, a dla województwa podkarpackiego – 3,77.

Wykres 5. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Korczyna na tle porównywanych jednostek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Korczyna jest członkiem następujących stowarzyszeń i związków międzygminnych:

- Czarnorzecko-Strzyżowska Lokalna Grupa Działania;
- Związek Gmin Wiejskich RP.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom Gminy Korczyna zapewniają:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Iskrzyni – Medica – 1.
- NZOZ Centrum Usług Medycznych „Zdrowy Styl” w Korczynie
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Sośnina” w Komborni

W Gminie funkcjonują też 4 apteki.

Za całokształt problematyki społecznej i koordynację działań w tym zakresie odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Korczynie. Ośrodek realizuje zadania gminy i zadania zlecone z zakresu administracji rządowej i wynikające z ustawy o pomocy społecznej i szeregu innych ustaw.

W ramach zadań własnych o charakterze obowiązkowym GOPS zapewnia m.in. schronienie, posiłki oraz niezbędne ubranie osobom tego potrzebującym, przyznaje i wypłaca świadczenia pieniężne przysługujące z ustawy o pomocy społecznej, świadczy pracę socjalną, organizuje i świadczy usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, prowadzi i zapewnia miejsca w mieszkaniach chronionych, kieruje do domów pomocy społecznej i ponosi odpłatność za pobyt.

Realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej Ośrodek organizuje i świadczy m.in. specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa udzielane są bez względu na sytuację materialną klienta. W myśl ustawy o pomocy społecznej prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje z uwzględnieniem kryterium kwalifikującego.

Ośrodek współtworzy system pomocy społecznej z innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej i organizacjami pozarządowymi. Zatrudnieni w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej pracownicy socjalni udzielają klientom informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania trudnych spraw życiowych, świadczą pracę socjalną oraz prowadzą postępowania administracyjne

w zakresie przyznawania świadczeń pomocy społecznej. Ośrodek obejmuje wsparciem rodziny ze szczególnymi potrzebami m.in. rodziny w ubóstwie, rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, osoby bezrobotne, bezdomne, starsze i z niepełnosprawnościami, dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej, osoby doświadczające przemocy. Część działań i form pomocy kierowana jest do szerszego grona mieszkańców gminy m.in. wsparcie specjalistyczne, interwencja kryzysowa, poradnictwo, praca socjalna.

W 2020 roku liczba rodzin objętych pomocą GOPS w Korczynie wyniosła 419. Począwszy od roku 2016 liczba podopiecznych Ośrodka stale spada, aktualnie 7,75% mieszkańców Gminy Korczyna korzysta z różnych form wsparcia. Wśród głównych powodów objęcia poszczególnych osób pomocą społeczną można wymienić starzenie się społeczeństwa, dysfunkcyjność rodzin, alienację społeczną, bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, uzależnienie, przemoc w rodzinie, bezdomność.

Tabela poniżej przedstawia porównanie wskaźnika udziału beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w Gminie Korczyna na tle powiatu krośnieńskiego, pozostałych wiejskich JST w powiecie krośnieńskim oraz województwa podkarpackiego. Z zaprezentowanych poniżej danych wynika, że we wszystkich analizowanych jednostkach opisywany wskaźnik w ciągu ostatnich pięciu lat charakteryzowała tendencja spadkowa. Jednocześnie Gmina Korczyna wykazuje się nieco niższą, a w 2020 roku porównywalną wartością do pozostałych gmin wiejskich powiatu krośnieńskiego, co jest pozytywną informacją. Z drugiej jednak strony zestawienie obu wartości może świadczyć o tym, że na terenie Gminy pojawił się niepokojący trend rozwarstwiania się społeczeństwa. Z jednej strony na terenie JST osiedlają się osoby o wysokim i ustabilizowanym materialnym poziomie życia, a z drugiej rośnie liczba osób które z różnych względów ulegają wykluczeniu społecznemu i wymagają w związku z tym pomocy ze strony GOPS.

Z kolei w porównaniu do wartości, jakie osiągnął przedmiotowy wskaźnik w powiecie krośnieńskim i województwie podkarpackim, w Gminie Korczyna udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tle powiatu był nieco wyższy w całym analizowanym okresie i porównywalny do notowanego w województwie.

Tabela 21. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w Gminie Korczyna na tle porównywanych jednostek

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Województwo podkarpackie	8,9%	7,8%	7,0%	6,2%
Powiat krośnieński	8,1%	6,7%	5,7%	5,3%
Gminy wiejskie powiatu krośnieńskiego	9,0%	7,7%	6,9%	6,2%
Gmina Korczyna	8,7%	7,4%	6,8%	6,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W ciągu ostatnich pięciu lat na terenie Gminy Korczyna stale rośnie liczba osób starszych korzystających z oferty ośrodków wsparcia. Ludzie starsi objęci systemem pomocy społecznej w Gminie Korczyna korzystają z różnych form wsparcia, w tym między innymi:

- usług opiekuńczych,
- pomocy materialnej,
- pobytu w domu pomocy społecznej lub zakładzie opiekuńczo-pielęgnacyjnym.

W 2020 roku 14 osób starszych z Gminy Korczyna przebywało w domach pomocy społecznej, zaś 61 osób zostało objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.

Działania skierowane do seniorów w celu ich aktywizacji podejmują Gminna Biblioteka Publiczna w Korczynie i jej filie, Koła Gospodyń Wiejskich oraz Kluby Senior+ poprzez realizację projektów czy organizowanie warsztatów i spotkań.

Na terenie Gminy Korczyna, funkcjonuje też Dzienny Dom „Senior – WIGOR” w Korczynie. Ośrodek oferuje uczestnikom usługi socjalne, edukacyjne, kulturalno-oświatowe, sportowo-rekreacyjne, aktywności ruchowej, kinezyterapii, aktywizujące społecznie oraz terapię zajęciową. Prowadzone w ośrodku działania na rzecz osób starszych przyczyniają się do zwiększenia aktywności społecznej seniorów, zaspokojenia ich potrzeb towarzyskich i kulturalnych, wpływają na poprawę ich kondycji psychofizycznej. Działania te skutkują zwiększeniem aktywności i zaangażowania seniorów w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego.

W 2020 roku w zasobie Gminy znajdowało się 13 mieszkań socjalnych oraz 0 mieszkań komunalnych.

Aktualnie jedna osoba oczekuje na lokal socjalny.

Wśród głównych dokumentów i programów określających ramy działań podejmowanych na rzecz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym na terenie Gminy można wymienić:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Korczyna,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminy Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar w Gminie Korczyna,
- Gminny Program wspierania rodziny na lata 2020-2022.

Programy te mają charakter strategii ramowych, a kolejne ich edycje są opracowywane wraz z zakończeniem się perspektywy obowiązywania poprzednich dokumentów.